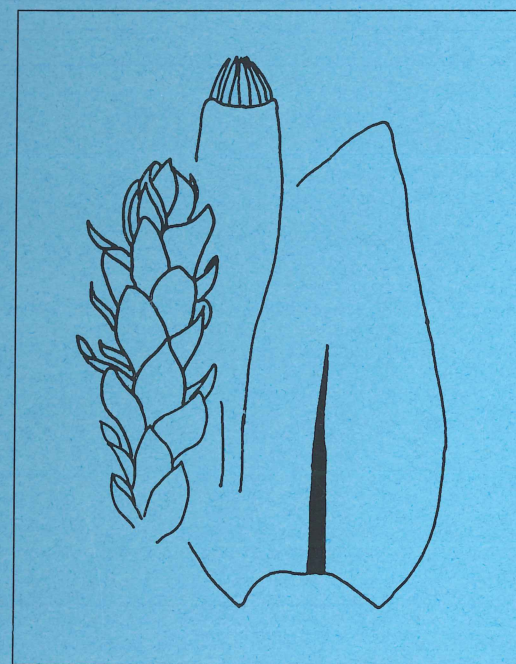

INNEHÅLL (Vol. 5, häfte 1, 15 maj 1995)

G. Kristensson: Nordligt fynd av <i>Trichostomum crispulum</i> Bruch	1-5
T. Pettersson: Några intressanta mossfynd i Uppland	6-8
K. Hylander: Hur det kan gå när man söker efter sällsynta mossor - exemplet <i>Dichelyma capillaceum</i>	9-11
O. Holst: Åtal för mosstöld.....	12-13
N. Lönell: Fragmentariska bidrag till kännedomen om Värmdö sockens mossflora.....	14-16
M. Karström: Liten parasollmossa, <i>Splachnum melanocaulon</i> , en barndomsdröm	17-19
O Holst: Exkursion med Mossornas Vänner till Borstbäcken i Skåne den 18 september 1994	20
U. Gunnarsson, H. Weibull & K. Wiklund: Smått och gott från exkursioner med Mossornas Vänner i Uppsala.....	21-22
H. Weibull & B. Oldhammar: Mossornas Vänner exkursion i Siljansbygden september 1994.....	23-29
Ny litteratur.....	29
Ny Rödlista för mossor	30
Preliminärt förslag till landskapsmossor	31
Föreningsverksamhet: Exkursioner.....	32
Bryologiska aktiviteter i Stockholmstrakten till hösten 1995.....	33
Mossexkursioner i Skåne hösten 1995	33
Mossornas Vänner försäljning	34
Mossornas Vänner Resultatsräkning för 1994 och revisions- berättelsen	35-36
Mossornas Vänner, medlemmar 1994	37-40

MYRINIA

Föreningen Mossornas Vänner tidskrift

PU
5419

MYRINIA är Mossornas Vänner tidskrift. Mossornas Vänner är en förening som har som målsättning att hålla kontakten mellan och främja mosskännedom bland amatörer. Detta sker, förutom via MYRINIA, genom exkursioner, studiecirklar, bestämningsservice m. m.

Medlemskap i föreningen, vilket inkluderar MYRINIA kostar 50 kr. Familjemedlemmar (erhåller ej MYRINIA) betalar 10 kr. Utländska medlemmar betalar 90 kr pga de höga bankkostnaderna. Enbart prenumeration på MYRINIA kostar 75 kr. Beloppet insätts på postgiro 13 37 88-0 (Mossornas Vänner).

Vill du ha kontakt med andra mossintresserade? Visst vill du det! Tag i så fall kontakt med MOSSORNAS VÄNNER:

Ordförande: Henrik Weibull, Solistvägen 31, 4 tr, 756 54 Uppsala, 018/401810

Sekreterare: Evastina Blomgren, Dalgatan 7-9, 456 00 Kungshamn.
0523/32022

Kassör: Gerhard Kristensson, Dekanvägen 8, 240 10 Dalby. 046/202185

Kontaktpersoner för olika landsdelar:

Norrland: Vakant.

Stockholm: Lars Hedenäs, Naturhistoriska Riksmuséet, Kryptogambotani,
Box 50007, 10405 Stockholm (tel. 08/6664214, 08/7786134).

Västsverige: Pär Johansson, Birgittagatan 4b, 41453 Göteborg
(tel. 031/129483)

Skåne: Nils Cronberg, Systematisk Botanik, Lunds Universitet,
Ö. Vallgatan 18-20, 223 61 Lund (046/200925, 046/108974)

Myrinia 5 (1), 1-5

Nordligt fynd av *Trichostomum crispulum* Bruch

Gerhard Kristensson

Dekanvägen 8, 240 10 Dalby

Abstract: *Trichostomum crispulum* Bruch is reported from the province of Jämtland, Sweden. The species and its ecology are briefly discussed.

Trichostomum crispulum (liten lancettmossa) är en liten, sällsynt, akrokarp mossa, som i Norden är knuten till de södra kalktrakterna. I Sverige är den begränsad till Götaland (saknas i Skåne, Blekinge och Småland), Närke, Västmanland, Södermanland och Uppland (Nyholm 1989). Utbredningen i Sverige finns kartlagd i Mossornas Vänner tidskrift (Carlsson & Hallingbäck 1985). Den övriga nordiska utbredningen är begränsad till Telemark, Hordaland, Opland, Nordland i Norge, Jylland i Danmark, och Svalbard. Ytterligare ett fynd från 1993 finns rapporterat från Troms i Norge (Hedenäs, muntligt). Utanför Norden finns *T. crispulum* i Europa, Madeira, Azorena, Kanarieöarna, Kap Verdeöarna, N. Afrika, Cypern, Mindre Asien, Kaukasus, Mongoliet, Sibirien, Ö. Asien, N. Amerika (Smith 1978, Nyholm 1989).

Under en exkursion 1990 till Handölsfallet i Handöl i västra Jämtland fann jag i en klippspringa på en lodyta vid det övre fallet en mossa som vid senare examination visade sig vara *T. crispulum*. Bestämningen har verifierats av Tomas Hallingbäck. Eftersom tidigare svenska fynd har en nordgräns i trakterna kring Mälardalen, finns det anledning att diskutera fyndet lite närmare.

Handölsområdet

Handölsområdet är välkänt av botaniker för sin rika flora. En allmän, populär beskrivning av området, dess geologi och flora, ges av Sundvall och Janzon (1975). Lavfloran blev tidigt väl dokumenterad av S. Almquist (1869, 1874).

De första mossfynden från området kring Handöl finns nedtecknade av botanikern G. L. Sjögren (1849), som 1846 flyktigt besökte intilliggande Snasahögen. Sjögren rapporterar 17 arter från Snasahögen. R. W. Hartman undersökte 1850, förutom Snasahögen, också området kring Handölsfallet och Täljstensvalen (Hartman 1852). Han rapporterade 147 bladmossor, 3 *Sphagna* och 49 levermossor. I två artiklar beskriver E. Adlerz mossfloran i Handölsområdet (Adlerz 1883a, b). Adlerz besökte Handöl 1882, och antalet arter bladmossor från området steg nu till 172. Just vid Handölsfallet lyckades Adlerz finna flera nya arter för Jämtland. Under 1900-talets början blev Handölsområdets mossflo-

ra grundligt beskrivet i ett arbete av H. Persson (1915), som sommaren 1913 tillsammans med Einar Du Rietz och G. Lundquist besökte sydvästra Jämtland och delar av Härjedalen. H. Persson lyckades finna 224 bladmossarter (exklusive *Sphagna*) inom området, varav 159 arter kring själva Handölsfallen.

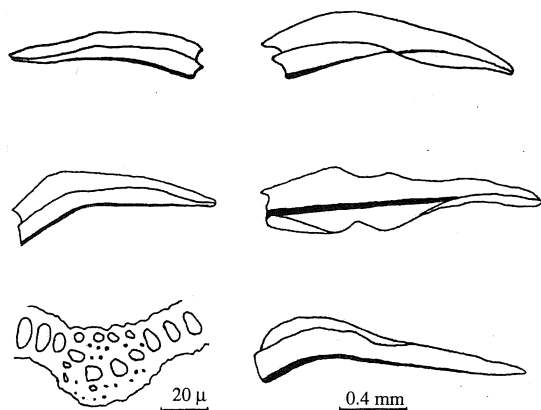
Beskrivning av mossan

Släktet *Trichostomum* skiljer sig från det snarlika släktet *Tortella* genom att det saknar den vid bladbasen V-formade skiljelinjen mellan övre, gröna, papillösa och undre, genomskinliga, glatta celler. Släktet *Barbula* (inkl. *Didymodon*) skiljer sig genom tillbakarullad bladkant och vidare att det inte har så kraftig och glänsande nerv som *Trichostomum*.

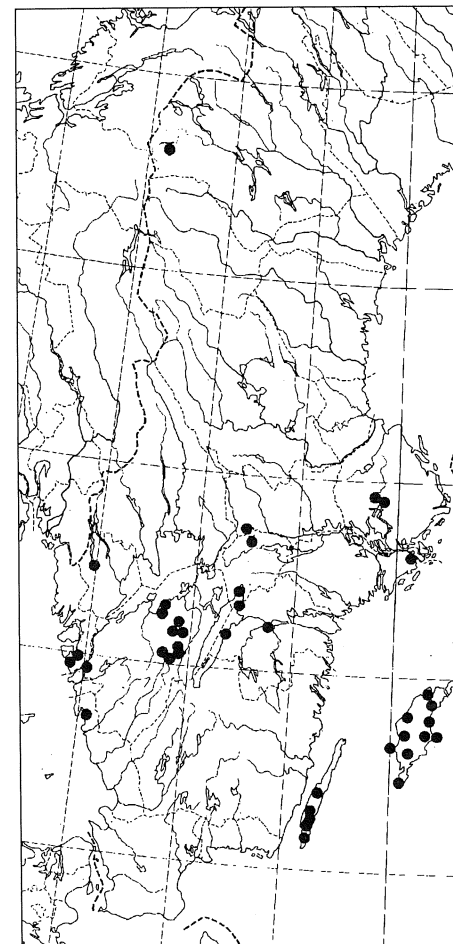
T. crispulum tillhör undersläktet *Crispuliformes* (Kindb.) Zander (Zander 1993). Tuvorna är upp till 3 cm höga, och bladen krusigt vridna i torka. I väta är bladen styvt upprätta och ej tvärvågiga, ca 1-2 mm långa. Bladen är lancettlikt linjära; upptill rännformiga och med tydlig huvlikt formad spets (som stäven på en båt). Bladkanten är hel, nertill plan eller uppvikt, upptill något inböjd. Nerven är kraftig, glänsande och har i tvärsnitt två stereidband. Övre bladceller starkt papillösa, 9-10 µm. Kapslar är sällsynta.

Fyra variteter skiljs ut i England (Smith 1978):

- 1) var. *brevifolium* (C. Müll.) Br. Eur.
- 2) var. *elatum* Schimp.
- 3) var. *nigroviride* (Braithw.) Dix.
- 4) var. *viridulum* (Bruch) Dix.

Figur 1. Blad och nervtvärsnitt av *Trichostomum crispulum* från Handöl.

Figur 2. Utbredningen av *T. crispulum* i Sverige. Kartan är en komplettering av kartan från Carlsson & Hallingbäck (1985).

Med tanke på den kalkrika berggrunden i området kring Handölsfallen, är fyndet i Jämtland inte så anmärkningsvärt. Vad som är mer förvånande är den stora luckan i utbredningen mellan den tidigare kända nordgränsen och fyndet i Jämtland (se figur 2). Detta kan möjligtvis förklaras av att lämpliga biotoper saknas mellan dessa områden. Samtidigt bör man vara uppmärksam på artens förekomst där kalkberggrund finns mellan dessa områden, t ex i Dalarna.

Spridningen till västra Jämtland kan förklaras av att arten kommit in från väster via Norge, där *T. crispulum* finns rapporterad från både Opland, Nordland och Troms. Jämfört med de svenska förekomsterna ligger dessa norska lokaler antingen närmare eller längre norrut än lokalerna i Handöl.

Av dessa variteter är var. *elatum* en storvuxen form med breda blad, mörkare brun, och bred huvlik bladspets och som förekommer i Norden (Nyholm 1989). Var. *viridulum* är en liten smalbladig form, som saknar den huvlika bladspetsen, och som förekommer på kalkhaltig jord i Sverige (Carlsson & Hallingbäck 1985, v. Krusenstjerna 1945). Huvudformen, var. *crispulum* (Carlsson & Hallingbäck 1985), är den vanligaste formen på Ölands alvar och på de västgötska kambro-silurbergen (Albertsson 1944, 1950a, b).

Diskussion

T. crispulum växer i små kompakta kuddar på torra kalkklippor eller kalkhaltig jord. Den är en exklusiv kalkfordrande art, som förekommer på alla större kalkhållsområden på Falbygden, och på Ölands alvar är den allmän från Ottenby till Böda (Albertsson 1946) och är här associerad med *Tortella*-dominerade mossamhällen. I Halland, där *T. crispulum* växer på skalrika lerjordhögar, tycks den vara knuten till pionjärsamhällen på nyblottad jord.

Lokalförteckning

Lokalförteckning av *T. crispulum* i Sverige (källor: mossherbariet på naturhistoriska riksmuseet och privata samlingar (P. Carlsson, T. Hallingbäck, P. Sögarð och egen), ej GB, LD, UPS och UME)

Gotland

- Linde sn., Linde klint (K.Johansson 1888)
- Kråkingbo sn., Torsburgen (S.O. Lindberg 1865), c.fr.
- Sundre sn., Hoburgen (S.O. Lindberg 1865), c.fr.
- Sundre sn., Hoburg-Kleva (L. Hedenäs 1987)
- Løjsta sn., Ramträsk (H. Persson 1934)
- Etelhem sn., V om Ramträsk (H. Persson 1934)
- Stora Karlsö, Buckekliv (Hovgard 1954)
- Stånga sn., N om Liffride (H. Persson 1935)
- Vamlingbo sn., Grumpviken (S.O. Lindberg 1865)
- Gammelgarn sn., Torsburgen (S.O. Lindberg 1865)
- Havdhem sn., Tegelbruket (Hovgard 1954)
- Träkumla sn., Zion (P.A. Larsson 1934)
- Othem sn., "Othem" (J.E. Zetterstedt 1872)
- Endre sn., Ölbäck (L. Hedenäs 1989)
- Hejdeby sn., Hejdeby hållar (L. Hedenäs 1989)
- Hejdeby sn., Torsalvret (L. Hedenäs 1989)
- Bro sn., Dacker (L. Hedenäs 1987)
- Dala sn., Djupedalen (Hülphers 1925)
- Dala sn., mellan Nya Dala och Stenåsen (Zetterstedt 1871)
- Billingen, Karlsfors (Hülphers 1936)
- Högstena sn., Ö om kyrkan (Hülphers 1930)
- Skövde, Våmb, kalk N om kyrkan (Hülphers 1942)
- Kinnekulle, Råbäck (P.A. Larsson 1935)
- Kinnekulle, Österplana hed (N. Albertsson 1938)
- Kinne-Kleva sn., Kleva hed (A. Hülphers 1942)
- Sjögersta, Lilla Borgunda, Borgsunda-berget (A. Hülphers 1933)

Dalsland

- Ed sn., Bälån (N.C. Kindberg 1896)

Östergötland

- Omberg, Borgs udde, strandklippor (A. Uggla 1946)
- Omberg, Predikstolen m fl. (bl a Dusén 1887)
- Västra Ny sn., Gopö (C. Hartman 1874)
- Kärna sn. (Nordenström 1887)
- Rogslösa sn. (P.A. Larsson 1933)

Närke

- Hammar sn., Harge (C. Hartman 1874)
- Hammar sn., Råboholmarna (C. Hartman 1874)
- Hidinge sn., Garphyttans nat.park (H. Persson, S. Waldheim 1939)

Västmanland

- Vikar sn., Älvhyttan (N. Hakelien 1956)
- Vikar sn., Sjöandan (Å Hovgard 1945)

Södermanland

- Tyresö sn. (W.R. Uggla 1935)

Uppland

- Läby, Nära Läbyvad (Jäderholm 1899), var. *viridulum*
- Bondkyrka sn. (Myrin 1830), var. *viridulum*
- Bondkyrka sn., Norby kärr (R. Hartman 1853), var. *viridulum*
- Bondkyrka sn., Kvarnbo, kalkmossklippa (E. Krusenstjerna 1939)

Jämtland

- Åre sn., Övre Handölsfallet (G. Kristensson 1990)

Öland

- Resmo sn., Resmo alvar (S. Medelius 1917)
- Högsrum sn., Karums alvar (N. Albertsson 1944)
- Vickelby (S.O. Lindberg)

Halland

- Ölmevalla sn., S. Store mosse (T. Hallingbäck 1980), var. *viridulum*

Bohuslän

- Spekeröd sn., Kvarndalen (P. Carlsson 1981), var. *viridulum*
- Solberga sn., Älgön (P. Sögarð 1982)

Västergötland

- Nödinge sn. (P. Sögarð 1982), var. *viridulum*
- Varnhem sn., nära Gustavstorp (Hülphers 1936), var. *brevifolium*
- Karleby sn., Skattegården (? 1937)
- Dala sn., Nya Dala (Hülphers 1919, 1920), c.fr.

Ett varmt tack till Olle Holst och Tomas Hallingbäck för värdefulla synpunkter på manuskriptet och till Lars Hedenäs för komplettering av Gotlandslokaler.

Citerad litteratur

- Adlerz, E. 1883a. Studier öfver bladmossorna i jemtländska fjälltrakterna 1882. *Botaniska Notiser* **1883**, 1-8.
- Adlerz, E. 1883b. Studier öfver bladmossorna i jemtländska fjälltrakterna 1882. *Botaniska Notiser* **1883**, 35-43.
- Albertsson, N. 1944. *Veronica praecox* All. funnen på Öland. *Botaniska Notiser*, **1944**, 459-464.
- Albertsson, N. 1946. Österplana hed. Ett alvarområde på Kinnekulle. Akad. avh. *Acta Phytogeographica Suecica* **20**. Uppsala
- Albertsson, N. 1950a. *Heppia lutos* (Ach.) Nyl. i öländsk alvarvegetation. *Svensk Bot. Tidskr.* **44**, 113-124.
- Albertsson, N. 1950b. Das grosse südliche Alvar der Insel Öland. *Svensk Bot. Tidskr.* **44**, 269-331.
- Almqvist, S. 1869. Berättelse om en resa i Jämtland sommaren 1868. *Öfvers. Kongl. Vet.-Ak. Förhandl.* **1869**, N:o 3.
- Almqvist, S. 1874. Berättelse om en resa i Ångermanland, Medelpad och Jämtland sommaren 1873. *Öfvers. Kongl. Vet.-Ak. Förhandl.* **1874**, N:o 3.
- Carlsson, P. & Hallingbäck, T. 1985. *Trichostomum crispulum* på västkusten. *Mossornas Vänner på Svenska Västkusten* **25**, 8-10.
- Hartman, R. W. 1852. Botaniska Anteckningar under en på Kongl. Vetenskaps-Academiens bekostnad företagen Resa till och i Jemtland, under sommaren år 1850. (Bihang till Wikströms Årsberättelse för år 1949).
- Krusenstjerna, E. v. 1945. Bladmossvegetation och bladmossflora i Uppsala-trakten. Akad. avh. *Acta Phytogeographica Suecica* **19**. Uppsala
- Nyholm, E. 1989. *Illustrated Flora of Nordic Mosses. Fasc. 2. Pottiaceae-Splachnaceae-Schistostegaceae*. Nordic Bryological Society. Copenhagen and Lund.
- Persson, H. 1915. Bladmossfloran i sydvästra Jämtland och angränsande delar af Härjedalen. *Arkiv för botanik* **14**(3), 1-70.
- Sjögren, G. L. 1849. Anteckningar under en Botanisk Resa i Jemtland och Norrige, sommaren 1846. (Bihang till Wikströms Årsberättelse om Botanik 1843-44).
- Smith, A. J. E. 1978. *The Moss Flora of Britain and Ireland*. Cambridge.
- Sundvall, A. & Janzon, L.-Å. 1975. Handölsfallen. *Fauna och Flora* **70**, 155-163.
- Zander, R. H. 1993. *Genera of the Pottiaceae: Mosses of Harsh Environments*. Bulletin of the Buffalo Society of the Natural Sciences **32**, I-VI, 1-378.

Några intressanta mossfynd i Uppland

Tommy Pettersson

Dimgatan 20, 754 31 Uppsala

Abstract: *Calypogeia azurea*, *Dicranum fragilifolium*, *Scapania apiculata* and *Ulotia coarctata* are reported for the first time from the province of Uppland, eastern part of south Sweden. New localities, from Uppland, are reported for *Herzogiella turfacea* and *Lescurea incurvata*.

Genom olika inventeringsprojekt, bl a den pågående nyckelbiotopsinventeringen i Västmanlands län, har jag under de senaste fältsäsongerna kommit att ägna mycket tid i de Uppländska skogarna. Under inventeringarna har några intressanta mossfynd gjorts. Arterna *Calypogeia azurea*, *Dicranum fragilifolium*, *Scapania apiculata* och *Ulotia coarctata* är inte kända från Uppland sen tidigare och mossorna *Herzogiella turfacea*, samt *Lescurea incurvata* har tidigare bara rapporterats från ett fåtal lokaler (Hallingbäck i brev och muntl.). Nedan följer utförligare beskrivningar av de nya lokalerna.

Calypogeia azurea - blå säckmossa

Påträffades på myrholmen Bystan i Forsmarks Bruksdamm. Tidigare har betande djur gått på holmen och fortfarande märks en viss betesprägel. Skogen är olikåldrig och bitvis luckig. I trädskiktet som är varierat finns gran, tall, björk, asp, ek, sälg och enstaka lönn. Ett par mindre hasselbestånd förekommer. *Calypogeia azurea* växte på fuktig och förmodligen ganska näringsrik jord tillsammans med *Cephalozia lunulifolia*, måntrådmossa.

Dicranum fragilifolium - skör kvastmossa

Vid Hedesundafjärdens sydvästra strand, ca 13 km N Tärnsjö, ligger Gölsmosen. I mossens VSV-kant finns en smal laggzon, där trädskiktet domineras av glasbjörk och tall. Närmare fastmarken blir inslaget av klibbal och gran större. Träden står bitvis på tydliga socklar. I denna övergångszon växte *Dicranum fragilifolium* på trädbaser, socklar och murken ved längs en knappt 500 m lång sträcka. Några av följearterna på dessa substrat var *Aulacomnium androgynum*, liten räffelmossa, *Barbilophozia attenuata*, pigglumtermossa, *Mnium hornum*, skuggstjännmossa och *Ptilidium pulcherrimum* tät fransmossa. Några intressantare inslag var *Anastrophyllum hellerianum*, vedtrappmossa, *Dicranum flagellare* flagellkvastmossa och *Callicladium haldanianum* haldanemossa. Fyn-

det är växtgeografiskt intressant med tanke på att tyngdpunkten i artens utbredningsområde ligger i Norrlands inland. De sydligaste kända förekomsterna sen tidigare finns i norra Dalarna och Värmland (Hallingbäck muntl.). Detta är alltså en ganska avlägsen lokal i sydost.

Herzogiella turfacea - platt spretmossa

Klibbalsumpskog 700 m S Ravastbo, i Huddunge socken. Genom området rinner en mindre bäck, vilken säkerligen bidrar till en hög luftfuktighet. I den västra delen, som delvis översilas av bäcken, har trädskiktet en betydligt högre ålder än i den östra, vilket också framgår av sockelbildningen. Här växte *Herzogiella turfacea* på socklar och murken ved, tillsammans med bl a *Cephalozia lunulifolia*, måntrådmossa, *Herzogiella seligeri*, stubbspretmossa och *Tetraphis pellucida*, fyrtandsmossa.

Lövsumpskog O Djupviken vid Råksjöns sydöstra del. Växte på trädsocklar och murken ved i ganska skuggigt och fuktigt läge, i sällskap med *Cephalozia bicuspidata*, jordtrådmossa, *Sanionia uncinata*, cirkelmossa och *Tetraphis pellucida*, fyrtandsmossa.

Hittades på socklar i en blandsumpskog med rörligt markvatten vid Stormsens östsida. Några av följearterna var *Calypogeia neesiana*, torvsäckmossa, *Geocalyx graveolens*, terpentinnmossa, *Jungermannia leiantha*, rörsvepemossa, *Lepidozia reptans*, fingermossa och *Lophozia heterocolpos*, kalkflikmossa.

Blandsumpskog 2 km SO Gräsbo. Uppmärksammades nära basen på en trädsockel i skuggigt läge. På murken ved strax intill växte *Dicranum flagellare*, flagellkvastmossa och *Mylia taylorii*, purpurmylia.

Lescurea incurvata - blek bågmossa

Lescurea incurvata uppmärksammades på ett mindre block i en tidigare betad hassel-/lövskogslund ca 800 m NV Kallerö. Växte tillsammans med bl a *Barbilophozia barbata*, lundlumtermossa, *Chiloscyphus minor*, kornblekmossa, *Hypnum cupressiforme*, cypressfläta och *Thuidium recognitum*, kalktujamossa. Några intressanta arter i områdets rika kärlväxtflora var *Brachypodium sylvaticum*, lundskäfting, *Platanthera chlorantha*, grönvit nattviol och *Corydalis solida*, stor nunneört. *Lescurea incurvata* är en nordlig art med spridda förekomster i Värmland och Närke. I Uppland är den tidigare endast påträffad på en lokal, vid Ryssviken (Hallingbäck muntl.).

Scapania apiculata - timmerskapania

Lokalen är belägen på Björkholmen, en myrholme i sydligaste delen av Hedesundafjärden. På holmens mellersta och norra del växer en intressant, olikåldrig blandskog med inslag av ädellövträd. *Scapania apiculata* uppmärksammades på murken ved av okänt trädslag i kantzonen mot den intilliggande myren, på holmens nordvästra del. Några arter i dess sällskap var *Callicladium haldanianum*, haldanemossa, *Cephalozia bicuspidata*, jordtrådmossa, *Chiloscyphus profundus*, vedblekmossa, *Jamesoniella autumnalis*, höstöronmossa och *Oncophorus wahlenbergii*, spärrknölmossa. Trädskiktet i området består av en

blandning av gran, tall, glasbjörk, asp och klibbal, med ett intressant inslag av sålg, ek och ask. Död ved, f a klenare lövlågor, förekommer i måttlig mängd. Växtplatsen ligger i en zon med hög mark- och luftfuktighet och som tidvis kanske också blötläggs, åtminstone under översvämningstiden på våren.

Ulotia coarctata - päronulota

I Nora socken, ca 300 m V Sörbo, ligger ett tidigare betat skogsområde. I de centrala och norra delarna dominerar trädsnittet av barrträd och lång tid har sannolikt förflutit sedan betande djur vistades i området. I söder däremot, nära åkermarken, finns ett mer öppet, asp- och björkdominerat parti som fortfarande har kvar en svag betesprägel. Några av asparna i området är tämligen grova och har en förhållandevis rik mosspåväxt. Här växte *Ulotia coarctata* på sydsidan av en mellangrov asp (ca 30 cm i diam.), tillsammans med *Orthotrichum gymnostomum*, asphättemossa, *O. speciosum*, trädhättemossa, och *Pylaisia polyantha*, aspmossa. Förutom *Ulotia crispa*, krusig ulota, påträffades inga speciellt anmärkningsvärda mossor i omgivningen. Detta torde vara den hittills östligaste lokalen för *Ulotia coarctata* i landet.

Stort tack till Tomas Hallingbäck för hjälp med bestämningskontroll.

Lokaluppgifter

Calypogeia azurea

- Uppland, Forsmark socken, Bystan (myrholme 4 km VNV Forsmark). T. Pettersson. 1994 09 08.

Dicranum fragillifolium

- Uppland, Nora socken, laggzon i Gölsmossens VSV-kant. T. Pettersson. 1994 04 08.

Herzogiella turfacea

- Uppland, Huddunge socken, klibbalsumpskog 700 m S Ravastbo. T. Pettersson. 1994 09 26.
- Nora socken, Råksjön. Delvis översilad lövsumpskog vid Djupvikens östra strand. T. Pettersson. 1994 09 29.
- Östervåla socken, blandsumpskog med rörligt markvatten vid Stormossens östsi-

da (1,7 km NNO Gräsbo). T. Pettersson. 1994 10 05.

- Östervåla socken, blansumpskog 2 km SO Gräsbo. T. Pettersson. 1994 10 06.

Lescuraea incurvata

- Uppland, Forsmark socken, hassel-/lövskogslund 800 m NV Kallerö. T. Pettersson. 1993 10 21

Scapania apiculata

- Uppland, Nora socken, NV-delen av Björkholmen. T. Pettersson. 1994 06 30.

Ulotia coarctata

- Uppland, Nora socken, igenväxande, fd betesmark 300 m V Sörbo. T. Pettersson. 1994 06 17.

Myrinia 5(1), 9-11

Hur det kan gå när man söker efter sällsynta mossor - exemplet *Dichelyma capillaceum*.

Kristoffer Hylander

Stupvägen 69, 3 tr, 191 42 Sollentuna

Abstract: Search for *Dichelyma capillaceum*, a threatened moss in Sweden, has resulted in many new localities. *D. capillaceum* have two distribution areas in Sweden. In the northern area (the provinces of Bohuslän, Dalsland, Värmland, Närke, Västmanland, Uppland, Södermanland, Gästrikland and Hälsingland) 8 new localities were found while 13 new localities were found in the southern area (Skåne, Blekinge and Småland).

Efter förfrågningar skriver jag här och berättar lite om hur det kan gå när man skall leta efter sällsynta mossor. Jag hoppas att det kan bli en uppmuntran till amatörbryologer runt om i landet att det faktiskt finns oerhört mycket att upptäcka och att kunskapen ibland (ofta) är bristfällig om t.ex. utbredning och status. De resultat som redovisas nedan har framkommit i samband med uppdraget att göra ett åtgärdsprogram för denna art, finansierat av Naturvårdsverket.

Inledning

Dichelyma capillaceum, hårklomossa är klassad som sällsynt (kategori 3) i Art-databankens och Naturvårdsverkets rödlistor. Sverige har en stor del, ca 85%, av den europeiska populationen och uppskattningsvis finns 20% av världspopulationen inom Sveriges gränser (Hedenäs m.fl. opubl.). *Dichelyma capillaceum* växer utmed vattendrag och vid sjöstränder, och bedöms vara hotad av bl.a. reglering och eutrofiering.

Utbredning och status

61 lokaler för *Dichelyma capillaceum* var kända i Sverige innan jag fick uppdraget från Naturvårdsverket att undersöka denna art lite extra. Enligt Hedenäs m.fl. (opubl.) bedömdes *Dichelyma capillaceum* vara utgången på minst 27 av dessa 61 lokaler. 8 lokaler hade mycket diffus lokalangivelse så det inte var lönt att söka efter den. Återfynd eller nyfynd hade gjorts på 26 lokaler sedan 1975. Utbredningen i Sverige är uppdelad i två huvudområden. Ca 60% av lokalerna finns i ett område bestående av nordöstra Skåne, södra Småland och Blekinge. Resterande lokaler är spridda i mellansverige från Bohuslän i väster till Uppland i öster. Den nordligaste lokalen ligger i Hälsingland.

Hur säker är då denna bild av utbredningen?

Södra regionen

Under en vecka i mitten av juli 1994 besöktes det södra utbredningsområdet. Jag besökte några kända lokaler och försökte också hitta nya lokaler. Sammanlagt besökte jag 49 stränder vid vattendrag eller sjöar varav 7 lokaler var kända sedan tidigare. Av de 42 övriga lokalerna låg 22 stycken i samma vattensystem som kända lokaler. På 13 av dessa hittade jag *Dichelyma capillaceum*. Åtta lokaler låg i biflöden till vattendrag eller sjöar med kända lokaler och här gjordes tre nyfynd. I helt nya vattensystem hittades *Dichelyma capillaceum* på 2 av 17 besökta lokaler. Sammanlagt gjordes 18 nyfynd i den södra regionen (Skåne, Småland, Blekinge). Antalet kända lokaler med *Dichelyma capillaceum* i denna region ökade alltså från 14 till 32 efter en veckas fältarbete. Eftersom jag bara slumpmässigt åkte ned till ställen där jag kunde komma nära stranden med bil och ändå hittade mossan på så pass många nya ställen, bedömer jag det som att *Dichelyma capillaceum* är relativt riklig i några områden och i övrigt förekommer sällsynt i denna del av Sverige.

- * Det viktigaste vattensystemet för *Dichelyma capillaceum* i södra Sverige är Helge å med biflöden och sjöar. Här finns nu 17 kända lokaler från Möckeln i norr till Osbysjön i söder.

Norra regionen

Lokalerna i mellansverige är mycket utspridda med enstaka förekomster i Bohuslän, Dalsland, Värmland, Närke, Västmanland, Uppland, Södermanland, Gästrikland och Hälsingland. De rikaste förekomsterna torde vara i Kilsbergen och vid Nedre Dalälven.

Södra delarna av Kilsbergen, främst Karlskoga socken, besöktes under två dagar i slutet av september (23-25/ 9 1994). I denna region fanns fyra kända lokaler varav *Dichelyma capillaceum* var utgången på en (Hedenäs m.fl. opubl.). Jag besökte 39 sjöar eller vattendrag under tre dagar. Tre av dessa var kända lokaler. Av de övriga 36 platserna hittades *Dichelyma capillaceum* på 8 nya lokaler. Flera av dessa var i samma vattensystem som två av de gamla lokalerna. Vid många av sjöarna och vattendragen var besöken mycket korta, men jag gjorde bedömningen från fall till fall hur lönande det skulle vara att söka. Det kan alltså tänkas att *Dichelyma capillaceum* förekommer även i enstaka av de besökta lokalerna där den inte noterades nu.

- * Sjösyste­met Kärmen - St. Noren - L. Noren - Våtsjön - Angsjön utgör en av de rikligaste förekomsterna i denna del av riket. Här finns *Dichelyma capillaceum* på åtta lokaler.
- * Falkasjön norr om Garphyttan har mycket rikliga förekomster av *Dichelyma capillaceum*.
- * Nedre Dalälvsområdet. Det är troligt att *Dichelyma capillaceum* har goda förekomster i Nedre Dalälvsområdet.

Diskussion

Antalet kända lokaler med *Dichelyma capillaceum* har ökat kraftigt i och med denna undersökning. De kända lokalerna där *Dichelyma capillaceum* konstaterats finnas kvar eller hittats på nya ställen var 26 stycken till antalet före denna undersökning. Efter åtta intensiva fältdagar finns nu ytterligare lika många lokaler till. Av de stickprovskontroller som jag gjort hittades *Dichelyma capillaceum* främst i kända vattensystem. Detta tyder på att utbredningen är koncentrerad till de kända områdena, men att dessa varit underskattade när det gäller förekomstens spridning eller storlek. Samtidigt har det faktiskt hittats fem lokaler i nya vattensystem och det kan tyckas vara en hög siffra med tanke på den slumpmässighet med vilken jag utvalde mina lokaler. På ingen av dessa lokaler är förekomsten riklig, men slutsatsen är i alla fall att *Dichelyma capillaceum* finns spridd här och var i södra och mellersta Sverige i sjöar och vattendrag i skogs- och mellanbygd. Kanske finns det platser där den har stora förekomster, som inte har upptäckts än. Ett exempel på en sent upptäckt lokal är sjön Möckeln i Kronobergs län. Härifrån finns det uppgifter från 1979 och 1985 (Hedenäs m.fl. opubl.). Vid mitt besök 1994 hittade jag fyra ytterligare lokaler med rikligt med *Dichelyma capillaceum* vid samma sjö. Den är säkert en vanlig art just här. Småländska höglandet kan tänkas hysa ytterligare rikliga förekomster som ännu inte är kända. Vid besöket i södra Kilsbergen besöktes många sjöar, nära gamla och nya rikliga lokaler, där *Dichelyma capillaceum* inte hittades. Detta tyder på att mossans utbredning styrs av vissa bestämda miljökrav som inte tillgodoses överallt i till synes lämpliga vatten. Den storskaliga bilden av utbredningen har inte ändrats nämnvärt efter denna undersökning. Det är dock inte så konstigt då jag bara besökt *Dichelyma capillaceum*s huvudutbredningsområden. Det vore intressant att göra eftersökningar på andra ställen i Sverige. Lars Hedenäs hittade 1987 *Dichelyma capillaceum* på en lokal i Hälsingland (Hedenäs muntl. 1994) och man frågar sig hur långt norrut man kan förvänta sig att finna mossan.

UPPROP!

Fortsätt söka efter mossor och om ni stöter på någon trasslig halvstor pleurocarp art som växer just i den zon som varje år svämmar över utmed någon sjö eller vattendrag kan det kanske vara *Dichelyma capillaceum*. Den växer oftast i halvskugga på stenar eller baser av säl­g eller al. Man känner lättast igen den på att den har mycket långa blad med en bladnerv som är långt utlö­pande och att bladen sitter mer eller mindre tydligt i tre rader på stammen. Skicka gärna in uppgifter till mig med beläggsexemplar om ni hittar nya lokaler här under våren och sommaren. Det finns säkert många okända lokaler runt om i Sverige som väntar på upptäkt. Sverige har kanske en ännu större del av europapopulationen än vad man hittills har trott.

Åtal för mosstöld

Olle Holst

Markaskälsvägen 5, 226 47 Lund

Abstract: A case of collecting bryophytes illegally in a nature reserve is reported. The case did not lead to conviction.

Lördagen den 12 november 1994 stod följande notis att läsa i Sydsvenska Dagbladet:

Åtal för mosstöld?

En man som plockat mossa i Ullstorps naturreservat strax norr om Skånes Djurpark – sannolikt till julgrupper – riskerar åtal för brott mot naturvårdslagen. Att ta med sig mossa är förbjudet i reservat. Mannen iaktogs av en tillsynsman och polisanmälan har gjorts av Stiftelsen för Fritidsområden i Skåne. Det finns ett hyggligt signalement på den olovliga moss-plockaren.

Notisen gjorde mig nyfiken och efter ett par telefonsamtal fick jag genom vänligt tillmötesgående av polisen i Eslöv tillgång till materialet bakom denna historia. Följande hade hänt på förmiddagen den 7 november 1994 (direkt ur anmälan):

"Under ovan tid observerade anmälaren en llb med reg. nr XXX XXX stå parkerad invid vägen till Ullstorp naturreservat i Jularp, Höör. På andra sidan i naturreservatet gick en man och plockade mossa ifrån stenar på marken och även från ett stengärde. Mannen lade den plockade mossan i medhavda blåa plastbackar. När anmälaren åter körde förbi platsen vid 12.00-tiden så var mannen försvunnen och bilen borta."

Eftersom mosstölden ägt rum i ett naturreservat rubricerades gärningen som "brott mot naturvårdslagen". Polisen undersökte brottsplatsen den 8 november och ur anmälan kan man läsa:

"Någon har från ett stengärde som ligger i naturreservatet plockat mossa. Ett flertal stenar barskrapade från mossa. Även andra lösa stenar på marken var barskrapade från mossa."

Vittnet, som också var anmälaren, förhördes i januari och då hade minnet bleknat betydligt. Den misstänkte, som kunde identifieras med hjälp av registreringsnummret på bilen, nekade till gärningen.

Vad hände då till slut med ärendet? Den 31 januari 1995 togs beslut av distriktsåklagaren om att lägga ner förundersökningen då brott ej kunde styrkas.

Händelsen visar på ett av de många hot som mossorna är utsatta för. Plockning av mossor för att göra julgrupper mm, som det här fallet troligen handlade om, har uppmärksamats av t. ex. Richardsson (1981). Den här typen av plockning kanske inte är något större hot mot de sällsyntare arterna. Här skulle snarast slumpen göra att någon ovanlig art slank med i sjoken av cypressfläta (*Hypnum cupressiforme*) och kvastmossor (*Dicranum* spp.). Man kan ju möjligen kommentera att det är extra plump att härja i naturreservat på detta sätt. Bryologer som samlar mossor, speciellt sällsynta sådana, till sina och andras herbarier är kanske ett betydligt större hot. I en internationell enkät framkom att åtminstone några bryologer identifierar plockning som ett hot (Hallingbäck 1992). Några fall finns också beskrivna. *Tortula velenovskyi* har försvunnit från typlokalen i Prag på grund av utplockning (Váňa 1992) och Frahm (1994) relaterar en historia om en bryolog som samlade mossor på Nya Zeeland. Brottslingen dömdes i detta fall till ca 7000 kr i böter.

Citerad litteratur

- Frahm, J.-P. 1994. Red Book on Bryophyte Collecting. *The Bryological Times* 79, 8.
- Hallingbäck, T. 1992. Sveriges boreala mossflora i ett internationellt perspektiv. *Svensk Botanisk Tidskrift* 86, 177-184.
- Richardsson, D. H. S. 1981. *The Biology of Mosses*. Blackwell. Oxford.
- Váňa, J. 1992. Endangered bryophytes in Czechoslovakia - causes and present status. *Biological Conservation* 59, 215-218.

Fragmentariska bidrag till kännedomen om Värmdö sockens mossflora

Niklas Lönnell

Pontonjärg. 49 IV, 112 37 Stockholm

Abstract: *Some remarks on the mosses and liverworts of the parish of Värmdö in the county of Uppland, Sweden (40 km east of the central Stockholm). A list of bryologists, who have visited the parish of Värmdö, is presented and the borders of the parish are discussed. A list of bryophytes that are new to the parish and other bryophytes of regional interest is also presented. Among others was Dicranoweisia cirrata found at one locality, Buxbaumia viridis found at five localities and Preissia quadrata found at one locality.*

Jag har tillsammans med Jan Edelsjö i samband med inventering av kärlväxter för projekt upplandsfloran på Värmdön även försökt notera de mossarter vi har sett. En genomgång av tillgänglig litteratur gav vid handen att nästan 150 mossarter var noterade från socknen och att ett antal arter som var angivna från socknen egentligen hade hittats i någon av grannsocknarna.

Gränser för Värmdö församling och grannförsamlingar stämmer i stort sett överens med de sockengränser som Krusenstjerna (1964) använder förutom för Vaxholm.

Värmdö socken är belägen i landskapet Uppland, Stockholms län och Värmdö kommun. Fyra mil öster om Stockholms innerstad sträcker Värmdölandets väldiga landmassa ut sig i Stockholms innerskärgård. Värmdö socken består av Värmdölandet, de västligaste delarna av Fågelbrolandet och ett antal öar.

Berggrunden saknar den urkalksten som finns rikligt bland annat på det närbelägna Runmarö i Djurö socken. Landskapet är tämligen småbrutet och varierat. Odlingssmark, skogsmark och långa vikar avlöser varandra.

Tyvärr råder en stor oreda i lokalangivelser från Värmdö socken. För det första får många lokaler på Fågelbrolandet i Djurö socken beteckningen Värmdö vilket gör att de felaktigt förs till Värmdö socken. För det andra har socknen delats två gånger under de närmsta hundra åren.

Fram till 1889 var Boo en kapellförsamling till Värmdö socken då det blev en egen socken. Nästa avstyckning skedde 1902 då Gustavsberg blev en egen socken. Detta innebär att tidiga växtuppgifter från Värmdö (Värmdö, Wermdö, Vermdön och Wermdön) inte behöver vara från det vi idag kallar Värmdö församling eller socken. Om växtplatsen ej finns noggrannare angivet än Värmdö socken har de ej räknats som säkert noterade i socknen. Tyvärr har även denna sammanblandning fortsatt och så sena fynd som från 1980-talet har förts till Värmdö socken trots att lokalerna är belägna i grannsocknarna.

Bryologer som har varit aktiva och samlat i nuvarande Värmdö socken:

- Almquist, E. (1892-1974) En uppgift från Lilla Saxaren 1923.
- Een, G. (1924-) besökte Gällnö 1957.
- Florin, R. (1894-1965) besökte Vik 1923.
- Fristedt, R. (1832-1893) besökte Torsby 1850.
- Hoffstein, C.G. (1850-1916) De flesta uppgifterna är från Djurö socken men inom Värmdö socken är Sund, Fågelbro och Malma besökta runt sekelskiftet.
- Holmgren, Hj. (1822-1885) exkurerade mycket i Torsbytrakten på 1870-tal och 1880-tal samt även i Gustavsberg och Boo socknar.
- Kugelberg, C.H. (1845-1912) besökte runt 1890 några lokaler (Nyvarp och Oskar-Fredriksborg) på norra Värmdölandet samt nuvarande Gustavsbergs socken.
- Magnusson, A. (1847-1909) Normäs och Vik på 1870-tal. Ofta är endast "Värmdö" angivet.
- Möller, Hj. (1866-1941) De flesta uppgifterna kommer ifrån Grinda 1919 men även Vik och Lådnaön besöktes. Vaxholm och Djurö socknar finns det också "värmdöuppgifter" ifrån.
- Krusenstjerna, E. v. (1908-1994) besökte Vretakärret, Lillsved och Norshagen 1958 samt Herviksnäs och Värmdö kyrka. Vik i början av 1960-talet.
- Ringselle, G. A. Enstaka uppgifter från arkipelagen i NO.
- Seth, K. A. Th. (1850-1909) Baldersvik och Vreta 1930-tal.
- Thedenius, H. (1843-1929) & Thedenius, K. Fr. (1814-1894) Storön och Nickebo i nordvästra delen av Värmdö socken från 1850-tal till 1890-tal.

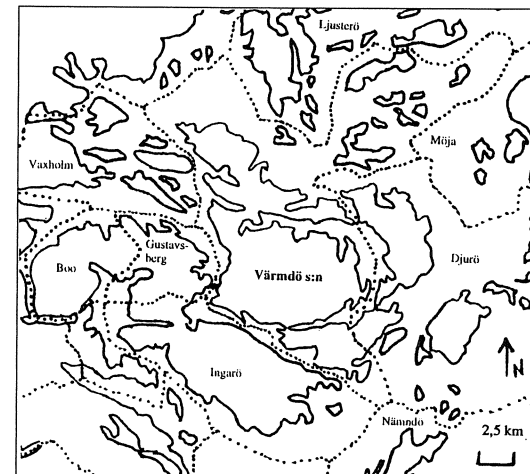

Fig. 1. Karta över Värmdö församling och grannförsamlingar. Dessa gränser stämmer i stort sett överens med de sockengränser som Krusenstjerna (1964) använder förutom för Vaxholm.

Liten parasollmossa, en barndomsdröm

Mats Karström

Alstigen 9, 960 30 Vuollerum

Abstract: *Splachnum melanocaulon* is reported from three new localities in the province of Lule Lappmark, northern Sweden.

Som ung fältbiolog bläddrade jag ofta i kryptogamdelen av Svenska växter (Ursing 1962). Särskilt sidorna med parasoll- och komossor (släktet *Splachnum*) fascinerade mig mycket. I texten om gul parasollmossa (*S. luteum*) står att läsa, att det finns ytterligare en parasollmossa, som är mindre och heter *Splachnum melanocaulon*. Mossan lät extra spännande eftersom den var funnen endast på några få platser i hela världen; Larve i Lule lappmark, samt några få lokaler i Finland, Sibirien, på Kamtschatka och i Rocky Mountains i Nordamerika. Jag fantiserade om att någon gång få resa till Klippiga bergen, eller någon av de andra platserna, på jakt efter den sällsamma mossan.

1986 flyttade jag från Mälardalen till Vuollerim och kom på detta sätt att bosätta mig bara några få mil från Larve. Mitt första besök i Larve blev en stor besvikelse, då jag hade förväntat mig något mycket extra i stil med Klippiga bergen, men istället fick se myrar och skog, som såg ut att kunna ligga precis var som helst i Norrland.

Under de följande åren i Lappland har jag varit med att starta inventeringsgruppen Steget Före, vilka använder främst lavar och svampar för att göra naturvärdesbedömningar av skyddsvärda skogar. Mossorna har jag inte riktigt vågat mig på, men någonstans i bakhuvudet har hela tiden funnits längtan efter att en dag själv få hitta den rara parasollmossan.

Oväntad växtplats

Sommaren 1994 började med en Steget Förekurs för lärarhögskolan i Umeå. På morgonen 11 juni pratade jag om de olika parasollmossorna och berättade bl.a. att det finns en liten parasollmossa, som kommer något tidigare på året än de andra arterna. Vid lunchdags hade vi hunnit till den låsbräkenäng i Koikul, som jag slår sedan flera år. Ängen omges av skog och på ängen växer fem olika låsbräkenarter och många intressanta ängssvampar är också funna här. Jag gjorde mig beredd att göra upp eld på den eldstad som ligger mitt på en stig i kanten av ängen. Eldstaden har inte använts på några år och bland kolnande träbitar ser jag några få, ytterst små parasoller. När jag tittar närmare på

Då jag gick igenom Edvard von Krusenstjernas pärmregister som förvaras på Naturhistoriska Riksmuseets mossherbarium fann jag att åtminstone 149 arter av blad- och levermossor var noterade från Värmdö socken. Detta kan jämföras med de 177 bladmossarter som Krusenstjerna (1964) anger från socknen. Denna siffra inkluderar emellertid arter som endast är hittade i grannsocknarna och sådana där endast Värmdön e.d. är angivet. Av de nästan 430 noteringarna, som angavs för Värmdö socken i ovannämnda pärmregister, kunde 275 med säkerhet föras till Värmdö socken. 90 av noteringarna angav endast Värmdö e.d., 25 hänförde sig till Boo s:n, 21 till Djurö s:n, 7 till Gustavsberg s:n, 7 till Vaxholm s:n och 2 till Ingarö s:n.

Några arter nya för Värmdö socken (funna av Jan Edelsjö, Henrik Weibull och Niklas Lönnell 1993-1995). Nomenklaturen följer Söderström m.fl. (1992).

<i>Fossombronia wondraczekii</i> lerbronia: 1 lokal.	<i>Homalothecium lutescens</i> kalkklockmossa: 1 lokal.
<i>Frullania fragillifolia</i> spåd frullania 1 lokal.	<i>Isopterygiopsis pulchella</i> kloskimmermossa: 1 lokal.
<i>Lejeunea cavifolia</i> blåsfliksmossa: 2 lokaler.	<i>Neckera complanata</i> platt fjädermossa 3 lokaler.
<i>Nowellia curvifolia</i> långfliksmossa: 1 lokal.	<i>Platygyrium repens</i> kopparglansmossa: 1 lokal.
<i>Preissia quadrata</i> kalklungmossa: 1 lokal.	<i>Tetraplodon mnioides</i> lämmelmossa: 1 lokal.
<i>Scapania mucronata</i> uddskapania.: 1 lokal.	Tre lokaler anges för Värmdö socken i Krusenstjerna (1964) men alla ligger i Boo socken.
<i>Dicranoweisia cirrata</i> kustsnurrmossa: 1 lokal. Jämför med utbredningskarta i Mossornas vänner i Stockholm (1991).	<i>Thamnobryum alopecurum</i> rävsvansmossa: 1 lokal.
<i>Encalypta streptocarpa</i> stor klockmossa: 1 lokal.	<i>Zygodon rupestris</i> stor ärgmossa: 1 lokal.
<i>Fissidens dubius</i> blek fickmossa: 1 lokal.	
<i>Homalia trichomanoides</i> trubbfjädermossa: 2 lokaler.	

Nyfynd av andra intressanta arter.

<i>Buxbaumia viridis</i> grön sköldmossa: 5 lokaler. Jämför med utbredningskarta i Mossornas vänner i Stockholm (1991).	<i>Plagiothecium undulatum</i> vågig sidenmossa: 1 lokal. Jämför med utbredningskarta i Mossornas vänner i Stockholm (1991).
<i>Hylacomiastrum umbratum</i> mörk husmossa: 1 lokal. Jämför med utbredningskarta i Mossornas vänner i Stockholm (1991).	<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i> skogshakmossa: 3 lokaler.

Om du har varit ute och exkurerat eller känner till lokaluppgifter från Värmdö socken är jag tacksam för alla bidrag till bättre kännedom om Värmdö sockens flora.

Tack

Tack till Tomas Hallingbäck, Lars Hedenäs och Henrik Weibull för hjälp med bestämmningar m.m..

Citerad litteratur:

Krusenstjerna, E. v. 1964: *Stockholmstraktens bladmossor*. Botaniska Sällskapet i Stockholm. Stockholm.
Mossornas vänner i Stockholm 1991: Några mossors utbredning i stockholmstrakten. *Svensk Bot. Tidskr.* 85, 53-59.
Söderström, L., Hedenäs, L. & Hallingbäck, T. 1992: Checklista över Sveriges mossor. *Myrinia* 2, 13-56.

en av parasollmossorna ser jag att skaftet (setan) är trådfint och endast 2 cm högt med en blekgul 2,5 mm stor parasoll. Jag ser också att mossan har ett rött skaft som är mörkast, närmast svartrött, närmast parasollen och förstår då att jag kan vara säker på att jag äntligen funnit det jag så länge väntat på att få finna. Förutom storleken och den blekgula färgen på parasollen skiljer sig tydligt färgen på skaften jämfört med gul parasollmossa. Den gula parasollmossan har ett ljusrött skaft, som är ljusast, ofta gulaktigt, i övre delen nära parasollen. En annan karaktär hos liten parasollmossa är att kapseln är stor i förhållande till parasollen. När jag petar i eldstaden ser jag att mossan växer på några gamla spybollar.

Lyckad fortsättning

Efter en lyckad lunch, när vi visserligen får byta eldstad, beger vi oss vidare till Kaltisbäcken vid Messaure, ett område med gammelskog som Steget Före kämpar för att bevara. Området vid bäcken är örtrikt med minst 40 rödlistade kärlväxter, lavar och svampar.

Vi följer en stig, som går genom tall- och granskog 50 m från bäcken, då min flickvän Ginger Bromfalk hittar en parasollmossa. Bland blåbärsris nära stigen växer en 4-5 cm hög mossa med gul parasoll. Mitt första intryck av mossan var att den såg ut som ett mellanting mellan liten och gul parasollmossa. När vi studerar den närmare, ser vi de mörkröda skaften och de blekgula parasollerna och förstår att vi för andra gången samma dag hittat den efterlängtdade mossan.

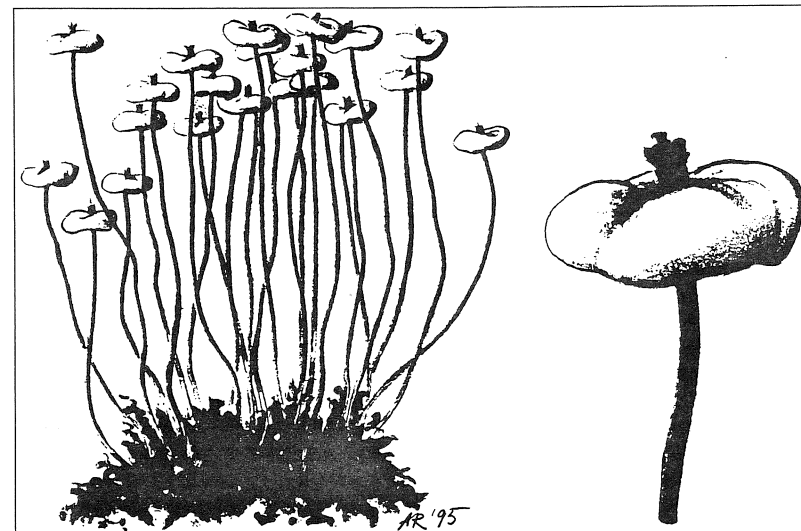
Tredje fyndet

Samma kväll ringer Jan Henriksson från Steget Föregruppen i Luleå och vill komma upp till Vuollerim för att fotografera bombmurkla och gelélavar. Jag tipsar honom om några lämpliga skogar och passar samtidigt på att berätta om dagens båda "drömfynd" på mossidan. Påföljande kväll ringer Jan igen. Den här gången är det Jans tur att upphetsat berätta att han på Blåberget hittat en parasollmossa som varit betydligt mindre än de gula parasollmossor han tidigare sett.

1 juli är jag tillbaka på Blåberget, en mycket fin naturskog med ett 25-tal rödlistade kärlväxter, lavar och svampar, för att kontrollera fyndet. Jag hittar några nästan överblommade nornor, funna för första gången på Blåberget, innan jag kommer fram till platsen, som Jan beskrivit. Bland väggmossa och lite vågig kvastmossa växer på gammal spillning några grupper med liten parasollmossa, omgiven av blåbärsris och lite skvattram, lingon och krustätelblad. Skogen är en gles blandskog med mest tall, men även björk och gran. I utseende påminner mossan om de småvuxna exemplar, vi tidigare hittat i Koikul.

Avslutning

Liten parasollmossa är tidigare dokumenterad på sex lokaler i Sverige. I Lule, Lycksele och Åsele Lappmarker, Jämtland, Ångermanland och Dalarna. Kan 1994 ha varit ett gynnsamt år för liten parasollmossa, eller är det så att jag äntligen fått upp ögonen för den intressanta arten? Förhoppningsvis kommer frågan att kunna besvaras längre fram och under tiden får jag hålla till godo

Liten parasollmossa, *Splachnum melanocaulon*. Teckning av Anders Rådén.

med att min barndomsdröm kom att infrias med "råge" och att jag på köpet fick flera upplevelser och blev en märklig historia rikare.

Tack till Tomas Hallingbäck som lämnat uppgifter och kontrollerat bestämningarna och till Mårten Karström för synpunkter på texten.

Citerad litteratur

Jonsson, B. G. 1988: Norrlands "lort- och likmossor". Valda delar ur familjen *Splachnaceae*. Natur i Norr. 7:1, 38- 50.
 Ursing, B. 1962: Svenska växter i text och bild. Kryptogamer.

Exkursion med Mossornas Vänner till Borstbäcken i Skåne den 18 september 1994

Olle Holst
Markaskålsvägen 5, 226 47 Lund

Abstract: A report from an excursion to Borstbäcken, province of Skåne.

September 1994 gick till historien som en av de blötaste i mannaminne. Nya nederbördsrekord slogs runt om i landet. I Skåne föll mer än 40 mm om dygnet vid knappt 20 mätstationer den 15-16 september. Det var i efterdyningarna av detta regn vi gav oss ut för att exkurera. Denna söndag strilade ett mycket fint duggregn och markerna var härligt genomblöta, med andra ord perfekt för bryologiska studier. Här behövdes inga duschflaskor!

Vi styrde färden mot Borstbäcken norr om Vombsjön. Bäckens rinner från höjderna norr om sjön och skär ner genom sluttningarna och har skapat en fin, lövträdsbevuxen ravin. Blottat jord fanns vid rasbranter och glidytor i slänterna.

Väl anlända gav vi oss genast ut i själva bäcken för att undersöka vegetationen på stenarna. Här kunde vi genast plocka fram en del trevligheter som forsmossa (*Cinclidotus fontinaloides*), bäckrundmossa (*Rhizomnium punctatum*) och bäcknäbbmossa (*Rhynchostegium riparioides*). Forsmossan är en art i hotkategorin 4 (hänsynskrävande) och får väl betraktas som dagens höjdpunkt.

Trädstammarna vid bäckstranden hyste arter som råttsvansmossa (*Isothecium alopecuroides*), allémossa (*Leucodon sciuroides*) och platt fjädermossa (*Neckera complanata*). En närmare examination av trädbaserna gav bland annat trådbrym (*Bryum flaccidum*) med sina trådlika, mörka groddkorn. Här växte också liten bråkenmossa (*Plagiochila porelloides*), trubbfjädermossa (*Homalia trichomanoides*) och bandmossa (*Metzgeria furcata*). Bland trädrötter som slingrade sig i bäckkanten växte den kraftiga rutlungmossan (*Conocephalum conicum*).

Ur markvegetation i bäckens närhet kunde vi plocka fram stor tujamossa (*Thuidium tamariscinum*) och pösmossa (*Pseudoscleropodium purum*). En murken stubbe utgjorde substrat för stubbspretmossa (*Herzogiella seligeri*) och runt omkring växte en miniatyrskog av vågig praktmossa (*Plagiomnium undulatum*). På blottad jord i glidyterna och rasbranterna hittade vi bland annat lundfickmossa (*Fissidens bryoides*).

Bland övriga arter som noterades under dagen kan nämnas stenporella (*Porella cordaeana*), samboradula (*Radula complanata*), källgräsmossa (*Brachythecium rivulare*), kalkpraktmossa (*Plagiomnium rostratum*) och lundpraktmossa (*P. cuspidatum*).

Vi som exkurerade bland ravinens mossor denna septembersöndag var Nils Cronberg, Olle Holst och Gerhard Kristensson.

Smått och gott från exkursioner med Mossornas Vänner i Uppsala

Urban Gunnarsson¹⁾, Henrik Weibull²⁾ och Karin Wiklund³⁾

¹⁾Blodstensv. 22, 752 44 Uppsala, ²⁾Solistv. 31, 4 tr, 756 54 Uppsala, ³⁾Karin Wiklund, Dalby Hässle, 755 91 Uppsala

Abstract: Reports from excursions around Uppsala (province of Uppland), Central Sweden.

Att det just nu finns ett stort intresse för kryptogamer visade sig tydligt när vi startade upp en lokal verksamhet av Mossornas Vänner i Uppsala. Aktiviteten inleddes med en exkursion en höstsöndag 1994 och har sedan fortsatt i studie-cirkelform, med ett tjugotal deltagare, under hösten och vintern. Aktiviteterna har i huvudsak riktats mot bestämningsövningar med stereolupp och mikroskop, vilka Institutionen för Ekologi och Miljövård vid Lantbruksuniversitetet generöst låtit oss använda.

Det hela började den 16 oktober då vi gav oss iväg för att studera åkermossor. Målet var Lilla Kil 1.5 mil V om Uppsala där vi ivrigt kastade oss över åkerpottia (*Pottia truncata*), ängspottia (*Pottia intermedia*) och knoppmossa (*Phascum cuspidatum*). Förvåningen blev sedan stor när Henrik förevisade asphättemossa (*Orthotrichum gymnostomum*) växande på ett cementrör under bron, ett substrat som torde vara mycket ovanligt för denna art som nästan enbart växer på grövre aspar. Det intressantaste fyndet för dagen gjordes då vi på väg hem gjorde ett stopp vid Vänge kyrka, där vi på kyrkogården återfann några enstaka skott av stjärtmossa (*Pterygoneurum ovatum*). Den var tidigare samlad "nära kyrkan" av Arnell 1903. Uppmuntrade av detta fynd gjorde vi ytterligare två kortare stopp, varifrån brun sköldmossa (*Buxbaumia aphylla*) vid kvarnen i Ekeby by, strax SO om Brunna och slät klockmossa (*Encalypta vulgaris*) i Slottsbäcken mitt i centrala Uppsala, kan nämnas.

Några exkursioner till kända mosslokaler i Uppsalas närhet har också genomförts. Den 27 november styrdes kosan mot den bryologiskt väl undersökta Kvamboravinen i Uppsalas västra utkant. Där koncentrerades en stor del av intresset till den välkända "kalkmossklippan". På denna återfanns bl.a. olivansmossa (*Didymodon rigidulus*), stor klockmossa (*Encalypta streptocarpa*), briljantmossa (*Entodon concinnus*) och trindmossa (*Myurella julacea*). I ravinens finns rikligt med ädla lövträd på vilka spetsig dvärgbågmossa (*Pseudoleskeella nervosa*), piskbaronmossa (*Anomodon attenuatus*) och trubbfjädermossa (*Homalia trichomanoides*) var vanligt förekommande. Kvarnbäckmossa (*Hygrohyp-*

num luridum) och kalkpraktmossa (*Plagiomnium rostratum*) var två arter som hittades i anslutning till ån.

Den 18 december trotsade vi vädrets makter och följde i Linnés fotspår till den klassiska exkursionslokalen Gottsundabergen, med den tvärbranta Predikstolen, i Nåstens östbryn strax SV om Uppsala. Under snön lyckades Henrik leta fram blåsfliksmossa (*Leujeunea cavifolia*). På klipporna växte osedvanligt rikligt med fällmossa (*Antrichia curtipendula*) och guldlockmossa (*Homalothecium sericeum*). Baronmossorna var representerade av piskbaronmossa (*Anomodon attenuatus*), liten baronmossa (*A. longifolius*) och grov baronmossa (*A. viticulosus*). Vi höll speciell utkik efter filthättemossa (*Orthotrichum umigerum*) och stenulota (*Ulota hutchinsiae*), vilka hittats på lokalen under 1800- och början av 1900-talet. Till vår glädje återfann vi bägge arterna! Stenulotan växte i två skilda fläckar i närheten av varandra och var ganska rikligt fertil med mogna kapslar. Filthättemossan, beskrevs 1834 av Claës Gustaf Myrin på material samlat just på denna lokal vid Gottsundabergen. Idag har vi upptäckt arten i två väl skilda bestånd (ett par hundra meter emellan) i området. Den växer i gränsen mellan lodyta och den flackare överytan på block och mindre hållar. Förutom dessa exklusiviteter återfanns även kruskalkmossa (*Tortella tortuosa*) i riklig mängd, på ett block "ca 150 m SV om Predikstolen" där den iaktogs bl a av Krusenstjerna 1944.

Exkursionsledare var i samtliga fall Henrik Weibull. Ni som tycker denna verksamhet låter lockande är mycket välkomna att ta kontakt med oss och vara med i aktiviteterna. Är det så att ni i andra delar av landet skulle vilja starta upp en liknande verksamhet är ni mycket välkomna att höra av er för tips som vi kan bistå med. I detta nummer av tidskriften medföljer även en uppdaterad matrikel där man kan leta rätt på likasinnade i närheten av där man själv bor. Förhoppningsvis kan det vara starten på utökade fältaktiviteter. Med största säkerhet kommer aktiviteterna i Uppsala att fortsätta framöver. Under den gröna halvan av året planeras återbesök av kända och bortglömda mosslokaler, dvs floraväktarverksamhet. Senare på året följer troligen inomhusaktiviteter med bl a bestämningsträffar. Är även du intresserad? Hör av dig till Henrik Weibull, Solistv. 31, 4 tr, 756 54 Uppsala, tel. 018 / 40 18 10.

Myrinia 5(1), 23-29

Mossornas Vänners exkursion i Siljansbygden september 1994

Henrik Weibull¹⁾ & Bengt Oldhammer²⁾

¹⁾Solistv. 31, 4 tr, 756 54 Uppsala; ²⁾Oljonsbyn 5290, 792 00 Mora

Abstract: A report from the excursion with "Mossornas Vänner" to the central and northern parts of the province Dalarna, Sweden. Four sites were visited, a steep and rocky river valley, a mire complex, a waterfall with calcareous rocks and an oldgrowth forest. *Lophozia grandiretis* was found new for the province. Several other regionally interesting finds of rare bryophyte species were also made, especially at the waterfall locality where *Calypogeia suecica* and *Scapania gymnostomophila* were found, and *Eremonotus myriocarpus* and *Fissidens gymnanthus* refound after approximately a century.

Ett tiotal mossvänner samlades i två små stugor på Orsa camping den 9 september. Under lördagen och söndagen företogs exkursioner i Orsa och Rättvik med rundtransportering i bil. Det småregnade båda dagarna, men i jämförelse med fredagens storm var det riktigt bra väder.

Helvetesfallet

Första utflyktsmålet var Helvetesfallet längs Ämån i Orsa socken. Området är en kanjon som anses ha bildats främst under inlandsisens avsmältningsskede. Klippväggarna utgörs av konglomerat och porfyrit och längs Ämån finns Dalar-nas rikaste förekomst av trådbrosklav, såväl på klippor som träd. Denna exklusiva lav kunde beskådas tillsammans med en del trevliga mossor. Vid en källa (full med källpraktmossa, *Pseudobryum cinclidioides*) på väg ner till forsen fanns ett antal lågor i mindre grovlekar. På dessa hittades turens första rödlis-tade arter på granved, nämligen vedtrappmossa, *Anastrophium hellerianum*, liten hornflikmossa, *Lophozia ascendens* och sågskapania, *Scapania umbrosa*. Nere längs ån, som på båda sidor omgavs av lodräta klippväggar, fanns åtskil-liga trevliga arter, särskilt för de personer som kom söderifrån. Snurrgrimmia, *Grimmia torquata* och lapptrattmossa, *Amphidium lapponicum* var karaktärs-arter, medan purpurmylia, *Mylia taylori*, fällmossa, *Antrichia curtipendula* och nordisk klipptuss, *Cynodontium suecicum* förekom sparsamt och då endast i skuggigt läge. Dessutom hittades ett bestånd av styv bäckmossa, *Hygrohyp-num duriusculum* vid en fuktig klippvägg. Skogen vid Helvetesfallet var nyligen avverkningshotad och stämplad med röda prickar. Efter omfattande förhand-lingar kunde skogen till slut köpas in från den privata markägaren.

Moränget

Stopp nummer två blev det på silurberggrund vilande Moränget i Ore socken. Minst 14 arter orkidéer är påträffade i området, t ex knottblomster, guckusko och blodnycklar. En stor del av Moränget består av igenvuxna slätterkärr omväxlande med granskog, sumpgranskog, talkkärr, tallrismossar och öppna fastmattekärr. Delar av området planeras att skyddas. Endast en liten del av området kunde besökas då vi gjorde trevliga fynd överallt och rörde oss i sedvanligt "mossletartempo", dvs snigelfart. Förutom ett antal vitmossarter, *Sphagnum* spp. som till stor del dominerade myrmarkerna, både öppna som mer slutna, hittades några intressanta arter. Det trevligaste fyndet var purpurflikmossa, *Lophozia grandiretis* som inte var känd från Dalarna tidigare. Den växte i ett öppet myrparti på kanten av en tuva strax ovan vattennivån tillsammans med broddflikmossa, *Lophozia gillmanii*, myrduddmossa, *Cinclidium stygium* och gyllenmossa, *Tomentypnum nitens*. På sedvanligt norrländskt vis, kanske lite ovan för sörlänningar, tog vi en välförtjänt paus och fikade, grillade korv och kokade kaffe vid öppen eld invid en bäck.

Styggeforsen

Tredje och sista anhalten för dagen blev naturreservatet Styggeforsen i Rättviks socken. Inför denna exkursion hade Mossornas Vänner fått tillstånd av länsstyrelsen i Dalarna att samla in mossor, mot redovisning av insamlade resultat. Växtlokalen är känd bl. a. för sin speciella mossflora, t ex så besökte S. O. Lindberg platsen redan 1858. Andra meriterade bryologer som varit där är H. W. Arnell & C. Jensen (1896-97), A. Uggla (1947) och N. Hakelien (1967). Dessa personers besök har inte utmynnat i någon publicerad inventering av mossfloran vid Styggeforsen, men en del fynd av intressanta arter har gjorts (Kollekter finns i de allmänna herbarierna) vilket var en av anledningarna till vårt återbesök. Naturligtvis måste tilläggas att det inte är en komplett artlista som här presenteras. Visserligen var vi ett tiotal personer som var där under tre till fyra timmar, men lokalen är mycket mångformig och inte helt liten.

Bland de intressanta växter som är hittade här kan nämnas purpurknipprot, men det mest fantasieggande med denna plats är den mycket dramatiska och intressanta geologiska bildningen. Bäckens som kommer från högre liggande myrmarker har skurit sig ner igenom kambrosilurberggrunden och störtar sig ut i ett litet men ca 20 meter högt vattenfall. Därefter fortsätter den i en ganska strid ström förbi några kalkrika lodväggar för att senare försvinna ner i en större dal. På den vältrampade stigen genom reservatets nedre delar växte rikligt med kragpelia, *Pellia endiviifolia*. I nederdelen av bäckdalen och i ett par sidodalar fanns en del granved i blandade dimensioner. På sådana stockar, både i själva bäcken och strax bredvid växte rikligt med vedsäckmossa, *Calypogeia suecica*. Det var lite förvånande att finna den i sådan mängd då den inte rapporterats från lokalen tidigare. Andra vedlevande arter var vedtrappmossa, *Anastrophylum hellerianum* (återfynd!) och liten hornflikmossa, *Lophozia ascendens*. På block i bäcken och på en skuggig klippa intill hittades bägdvärgmossa, *Seligeria recurvata* och återfanns nordisk klipptuss, *Cynodontium suecicum*. Den porösa kalkbergväggen intill bäckens nedre del innehöll ett stort antal specialiteter som t ex flikklockmossa, *Encalypta ciliata*, kalkkuddmossa, *Gymnostomum aeruginosum*, spärtrasselmossa, *Heterocladium dimorphum*, nordstjärnmossa, *Mnium ambiguum* (återfynd!) och den mycket vackra jättegrusmossan, *Ditrichum*

crispatisimum. Vid hemkomsten upptäcktes dessutom ett antal skott av den sällsynta näckfickmossan, *Fissidens gymnandrus* (återfynd!). I en sidoravin bredvid bäcken hittades ett vackert bestånd av praktfläta, *Hypnum imponens*. När den synnerligen långsamma vandringen gick upp längs vattendraget till de blötare delarna i närheten av vattenfallet hittades äggslevmossa, *Jungermannia obovata* på fuktiga klippor och forstrådmossa, *Eremonotus myriocarpus* (återfynd!) mer eller mindre under vattenytan i den vildaste delen av fallet. Båda arterna förekom synnerligen rikligt och verkade välmående. Som för att sätta pricken över i gjordes ett av de intressantaste fynden alldeles på slutet av turen i en liten grotta invid vattenfallet (fastän egentligen under stereoluppen hemma). Där växte nämligen den mycket sällsynta grottskapanian, *Scapania gymnostomophila* på den skuggiga klippväggen..

Vi gjorde förvånandsvårt många återfynd av sällsynta arter. Det verkar som om lokalen inte försämrats nämnvärt det senaste seklet, snarare tvärtom så har det nog tillkommit ett par arter, t ex några av de vedlevande levermossorna. Trots allt så misslyckades vi med att återfinna ett par arter, bl a skogstrappmossa, *Anastrophylum michauxii*, källflikmossa, *Lophozia bantriensis* och trubbflikmossa, *Lophozia obtusa* som finns uppgivna för lokalen. Dessa arter och många andra kan mycket väl ha undgått våra ögon och fortfarande finnas kvar. Artlistan på nästintill hundra arter visar trots allt på en mycket artrik mossflora som är väl värd att spara och bör beaktas noga i skötselplanen för reservatet. Vi anser att vårt tilldelade plockningstillstånd har varit till stor nytta för utforskandet och vårt försiktiga samlande inskränkte sig endast till små kollektorer av varje tveksam art.

Värmdersberget

På söndagen besöktes endast en lokal, Värmdersberget i Orsa socken. Det är en blandskog med i dessa trakter mycket grova tallöverståndare, så kallade jäteträn, som finns spridda i hela beståndet. Under dem står en granskog med imponerande volymmängder. Rent skogshistoriskt utgör skogen faktiskt ett av de mer intressanta områdena i Sverige, inte minst som ett jämförelseobjekt med de ingående taxeringar som gjordes av Orsa besparingskog på 1800-talet då naturskogen var mer allmänt utbredd. Idag återstår, som vi alla vet, bara små fragment av dessa skogar. Även om det i Orsa finns fler fragment än på de flesta andra platser i Dalarna återstår många års arbete för att skydda dessa som omfattar ungefär 40-50 objekt. Planer finns på att bränna Värmdersberget för att återskapa den naturliga dynamiken med återkommande bränder. Frågan är dock hur mossfloran påverkas vid en sådan åtgärd. Här finns ganska rikligt med intressanta arter på lågor och dessa finns knappast på andra platser i områdets närhet. Vad händer om en brand eventuellt skulle dra fram genom skogen ganska hårt? Försvinner mossorna? Kan området återkoloniserats från annat håll? Hur lång tid tar det? Det kan finnas anledning att diskutera hur man skall bränna områden med många hotade arter, eftersom dessa områden fungerar som artrefugier i landskapet (vid Värmdersberget finns även många rödlistade svampar, lavar och insekter). Kanske är det bättre att börja med att bränna skogen försiktigt i intilliggande marker eller endast torrare delar av den värdefulla skogen. Områden med lägre naturskogsklass finns det ganska gott om i Dalarna och det är kanske bättre att börja med bränning i dem.

Nåväl, åter till mossexkurerandet, den tämligen imponerande sluttningssskogen innehöll ett mycket stort antal lågor av varierande dimensioner i alla nedbrytningsstadier, men de riktigt murkna lågorna var inte så talrika som de mindre nedbrutna. De mest intressanta lågoarterna som hittades var vedtrappmossa, *Anastrophyllum hellerianum*, vedsäckmossa, *Calypogeia suecica* och skogs-trådmossa, *Cephalozia affinis*. I den friska skogsmarken växte rikligt med hed-lumnermossa, *Barbilophozia floerkei*, skogslumnermossa, *B. lycopodioides* och kantvitmossa, *Sphagnum quinquefarium*. I de fuktigare delarna av skogen nere vid den intilliggande tjärnen växte dessutom stora mängder av den uppse-ende väckande bollvitmossan, *Sphagnum wulfianum*. På bl a sälggrenar växte en ulota, *Ulotia*, som mycket liknar den mer eller mindre taxonomiskt tveksamma arten höstulota, *U. bruchii*, men kollekten kan inte med säkerhet skiljas från krusig ulota, *U. crispa*. Kaffet och lunchmatsäck intogs vid öppen eld mitt i gammelskogen intill en bråte av döda träd där det bl a växte rosenticka, lappticka, ullticka och gräddticka. Inte konstigt att kaffet smakade extra gott.

Efter en mycket givande helg med intryck från flera synnerligen imponerande lokaler satte vi oss i bilarna för transport hem till vardagen. Vissa mer belamrade med mosskollekter än andra.

Som en krydda för de deltagande och en annonsering av Mossornas Vänner aktiviteter hamnade vi på förstasidan, med bild och allt, i den i alla fall i Dalarna världsberömda dagstidningen Dala-Demokraten (12 september 1994). Denna typ av reklam om föreningen borde även kunna utnyttjas vid andra exkursioner och aktiviteter, även om det inte är alla tidningar som har skribenter som sedan tidigare är medlemmar i föreningen (dvs Bengt O.).

Artförteckning

Kompletteringar av insamlade mossfynd har gjorts av Sven Bergqvist, Evastina Blomgren, Gunnar Ersare och Karin Wiklund, stort tack till er alla. Nomenklaturen följer Söderström m fl (1992).

H= Helvetesfallet, M=Moränget, S=Styggeforsen, V=Värmdersberget

H	M	S	V	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
				Bållevermossor	
			X	<i>Pellia endiviifolia</i>	krappellia
	X	X		<i>Riccardia latifrons</i>	handbålmossa
			X	<i>Riccardia palmata</i>	fingerbålmossa
				Bladlevermossor	
X		X	X	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa
X			X	<i>Anastrophyllum minutum</i>	liten trappmossa
X				<i>Anastrophyllum saxicola</i>	blocktrappmossa
		X	X	<i>Barbilophozia attenuata</i>	piggslumnermossa
X		X		<i>Barbilophozia barbata</i>	lundlumnermossa
			X	<i>Barbilophozia floerkei</i>	hedlumnermossa
X			X	<i>Barbilophozia lycopodioides</i>	skogslumnermossa
X	X	X		<i>Blepharostoma trichophyllum</i>	hårfliksmossa
	X	X		<i>Calypogeia integristipula</i>	skogssäckmossa
	X			<i>Calypogeia sphagnicola</i>	myrsäckmossa
		X	X	<i>Calypogeia suecica</i>	vedsäckmossa
			X	<i>Cephalozia affinis</i>	skogstrådmossa
X	X	X		<i>Cephalozia bicuspidata</i>	jordtrådmossa
	X			<i>Cephalozia lunulifolia</i>	måntrådmossa

H	M	S	V	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
			X	<i>Cephaloziella hampeana</i>	sumpmikromossa
X				<i>Chiloscyphus polyanthos</i>	bäckblekmossa
			X	<i>Diplophyllum taxifolium</i>	bergveckmossa
			X	<i>Eremonotus myriocarpus</i>	forstrådmossa
X				<i>Geocalyx graveolens</i>	terpentinmossa
			X	<i>Jungermannia obovata</i>	äggslevmossa
X	X			<i>Lejeunea cavifolia</i>	blåsfliksmossa
	X	X		<i>Lepidozia reptans</i>	fingermossa
X	X			<i>Lophozia ascendens</i>	liten hornfliksmossa
		X		<i>Lophozia gillmanii</i>	broddfliksmossa
		X		<i>Lophozia grandiretis</i>	purpurfliksmossa
X	X			<i>Lophozia heterocolpos</i>	kalkfliksmossa
			X	<i>Lophozia incisa</i>	krusfliksmossa
			X	<i>Lophozia longidens</i>	hornfliksmossa
			X	<i>Lophozia longiflora</i>	vedfliksmossa
		X		<i>Lophozia rutheana</i>	praktfliksmossa
		X		<i>Lophozia silvicola</i>	skogsfliksmossa
X	X			<i>Lophozia sudetica</i>	mörk flikmossa
		X		<i>Marsupella sphacelata</i>	trubbrostmossa
	X			<i>Mylia anomala</i>	myrmylia
X				<i>Mylia taylorii</i>	purpurmylia
		X		<i>Plagiochila asplenoides</i>	praktbråkenmossa
X	X			<i>Plagiochila porelloides</i>	liten bråkenmossa
		X		<i>Ptilidium ciliare</i>	stor fransmossa
X	X	X		<i>Ptilidium pulcherrimum</i>	tåt fransmossa
		X		<i>Radula complanata</i>	samboradula
		X		<i>Scapania gymnostomophila</i>	grottskapania
X	X			<i>Scapania mucronata</i>	uddskapania
	X			<i>Scapania scandica</i>	rubinskapania
		X		<i>Scapania uliginosa</i>	purpurskapania
X	X	X		<i>Scapania umbrosa</i>	sågskapania
	X	X		<i>Scapania undulata</i>	bäckskapania
X	X			<i>Tritomania quinqueidentata</i>	stor lobmossa
				Bladmossor	
X	X			<i>Amphidium lapponicum</i>	lapptrattmossa
X	X			<i>Amphidium mougeotii</i>	kuddtrattmossa
		X		<i>Andreaea rupestris</i>	sotmossa
X				<i>Antitrichia curtipendula</i>	fållmossa
X	X			<i>Bartramia pomiformis</i>	kuddäpelmossa
		X		<i>Blindia acuta</i>	sipperblindia
		X		<i>Brachythecium plumosum</i>	bäckgråsmossa
X				<i>Brachythecium rivulare</i>	källgråsmossa
		X		<i>Brachythecium starkei</i>	spårrgråsmossa
		X		<i>Bryoerythrophyllum recurvirostrum</i>	rödfotsmossa
		X		<i>Bryum creberrimum</i>	brännbryum
	X			<i>Bryum pseudotriquetrum</i>	kärrbryum
	X			<i>Calliergonella cuspidata</i>	spjutmossa
		X		<i>Campylium somnerfeltii</i>	skogsspårrmossa
X	X			<i>Campylium stellatum</i>	guldspårrmossa
	X	X		<i>Ceratodon purpureus</i>	brännmossa
	X			<i>Cinclidium stygium</i>	myrduddmossa
		X		<i>Cynodontium polycarpon</i>	bergklipptuss
X	X			<i>Cynodontium strumiferum</i>	strumaklipptuss
X	X			<i>Cynodontium suecicum</i>	nordisk klipptuss
X	X			<i>Dicranoweisia crispula</i>	nordsnurrmossa
	X	X		<i>Dicranum bergeri</i>	myrkvastmossa
	X			<i>Dicranum bonjeanii</i>	kärrkvastmossa
		X		<i>Dicranum flagellare</i>	flagellkvastmossa

H	M	S	V	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
		X		<i>Dicranum fuscescens</i>	bergkvastmossa
		X		<i>Dicranum majus</i>	stor kvastmossa
		X		<i>Dicranum montanum</i>	stubbkvastmossa
		X		<i>Dicranum polysetum</i>	vågig kvastmossa
X				<i>Dicranum scoparium</i>	kvastmossa
		X		<i>Didymodon fallax</i>	kalklansmossa
		X		<i>Distichum capillaceum</i>	mjuk planmossa
		X		<i>Ditrichum crispatisimum</i>	jättegusmossa
		X		<i>Encalypta ciliata</i>	flikklockmossa
		X		<i>Encalypta streptocarpa</i>	stor klockmossa
X	X			<i>Fissidens adianthoides</i>	stor fickmossa
		X		<i>Fissidens gymnanthus</i>	näckfickmossa
X	X			<i>Fissidens osmundoides</i>	bräkenfickmossa
X				<i>Grimmia torquata</i>	snurrgrimia
		X		<i>Gymnostomum aeruginosum</i>	kalkkuddmossa
		X		<i>Heterocladium dimorphum</i>	spårrasselmossa
X	X			<i>Hygrohypnum alpestre</i>	nordbäckmossa
X				<i>Hygrohypnum duriusculum</i>	styv bäckmossa
		X		<i>Hygrohypnum luridum</i>	kvarnbäckmossa
X				<i>Hygrohypnum ochraceum</i>	klobäckmossa
		X		<i>Hylocomiastrum pyrenaicum</i>	grov husmossa
X	X	X		<i>Hylocomium splendens</i>	husmossa
		X		<i>Hypnum imponens</i>	praktfläta
X		X		<i>Isoeterygiopsis pulchella</i>	kloskimmermossa
X				<i>Leucodon sciurioides</i>	allémossa
	X			<i>Loeskhypnum badium</i>	måssingmossa
		X		<i>Mnium ambiguum</i>	nordstjärnmossa
		X		<i>Mnium marginatum</i>	uddstjärnmossa
		X		<i>Mnium stellare</i>	blek stjärnmossa
X	X			<i>Mnium thomsonii</i>	fjällstjärnmossa
		X		<i>Neckera complanata</i>	platt fjädermossa
		X		<i>Oligotrichum hercynicum</i>	vridbjörnmossa
X				<i>Oncophorus virens</i>	skruvknölmossa
		X		<i>Orthotrichum speciosum</i>	trädhåttmossa
		X		<i>Paraleucobryum longifolium</i>	skärbladsmossa
	X			<i>Plagiomnium elatum</i>	bandpraktmossa
X	X			<i>Plagiomnium ellipticum</i>	kärrpraktmossa
X	X			<i>Plagiothecium curvifolium</i>	klosidenmossa
X	X	X		<i>Pleurozium schreberi</i>	väggmossa
		X		<i>Pohlia bulbifera</i>	trubbkornsnicka
	X	X		<i>Pohlia cruda</i>	opalnicka
X				<i>Pohlia filum</i>	sotkornsnicka
X		X		<i>Pohlia nutans</i>	vanlig nickmossa
		X		<i>Pohlia prolifera</i>	luddnicka
X		X		<i>Polytrichastrum alpinum</i>	nordlig björnmossa
		X		<i>Polytrichastrum longisetum</i>	kärrbjörnmossa
X				<i>Pseudobryum cinclidioides</i>	källpraktmossa
		X		<i>Pseudotaxiphyllum elegans</i>	platt skimmermossa
X		X		<i>Pterigynandrum filiforme</i>	repmossa
		X		<i>Ptilium crista-castrensis</i>	kammossa
X				<i>Racomitrium canescens</i>	sandraggmossa
		X		<i>Racomitrium lanuginosum</i>	grå raggmossa
X	X			<i>Rhizomnium pseudopunctatum</i>	filtgrundmossa
X	X	X		<i>Rhizomnium punctatum</i>	bäckgrundmossa
		X		<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i>	skogshakmossa
		X		<i>Saelania glaucescens</i>	blådaggmossa
X	X	X	X	<i>Sanionia uncinata</i>	cirkelmossa
		X		<i>Schistidium agassizii</i>	älvblommossa
	X			<i>Scorpidium revolvens</i>	röd skorpiomossa

H	M	S	V	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
		X		<i>Scorpidium scorpioides</i>	korvskorpiomossa
		X		<i>Seligeria recurvata</i>	bågdvärgmossa
	X	X		<i>Sphagnum capillifolium</i>	tallvitmossa
	X			<i>Sphagnum centrale</i>	krattvitmossa
		X		<i>Sphagnum fallax</i>	uddvitmossa
	X			<i>Sphagnum fuscum</i>	rostvitmossa
	X			<i>Sphagnum magellanicum</i>	praktvitmossa
		X		<i>Sphagnum papillosum</i>	sotvitmossa
		X		<i>Sphagnum quinquefarium</i>	kantvitmossa
	X			<i>Sphagnum teres</i>	knoppvitmossa
	X			<i>Sphagnum warnstorffii</i>	purpurvitmossa
		X		<i>Sphagnum wulfianum</i>	bollvitmossa
	X			<i>Splachnum ampullaceum</i>	komossa
	X			<i>Straminergon stramineum</i>	blek skedmossa
X	X	X		<i>Tetraphis pellucida</i>	fyrtdandsmossa
		X		<i>Timmia austriaca</i>	skogstimmia
	X			<i>Tomentypnum nitens</i>	gyllenmossa
		X		<i>Tortella tortuosa</i>	kruskalkmossa
		X		<i>Ulotia bruchii/crispa</i>	höstulota/krusig ulota
		X		<i>Warnstorffia exannulata</i>	kärrkrokmosa
		X		<i>Warnstorffia sarmentosa</i>	blodkrokmosa

Citerad litteratur

Söderström, L., Hedenäs, L. & Hallingbäck, T. 1992: Checklista över Sveriges mossor. *Myrinia* 2, 13–56.

Ry litteratur

Jóhannsson, B. 1995. Íslenskir mosar. Skænumosaætt, kollmosaætt, snoppumosaætt, perlumosaætt, hnappmosaætt og toppmosaætt. [Mniaceae, Aulacomniaceae, Meesiaceae, Catosciaceae, Bartramiaceae and Timmiaceae]. Fjölrit Náttúrufræðistofnunar 26: 1-129. Kan bestállas frá Náttúrufræðistofnun Íslands, Hlemmi 3, Pósthólf 5320, 125 Reykjavík, Ísland.

Frey, W., Frahm, J.-P., Fischer, E. och Lobin, W. 1995. Kleine Kryptogamenflora [Begründet von H. Gams], Band IV. Die Moos- und Farnpflanzen Europas. 6:e fullständigt omarbetade upplagan. XI + 426 sidor. Pris: c. 78:- D-mark.

Denna nyckel till mossor och ormbunksväxter inkluderar hela Europa och är på så sätt värdefull för den som ger sig ut och reser utanför Norden. Jämfört med tidigare upplagor har sidantalet utökats betydligt och illustrationerna har fått sig en rejäl uppräckning. Tyvärr är dock systematiken vad gäller åtminstone mossorna ganska gammalmodig och många utbredningsuppgifter får man ta med en nypa salt. I vissa fall har närbesläktade arter inte skiljts ut i nycklarna, men i dessa fall hänvisas i en del fall till litteratur med mer fullständiga uppgifter. Det största värdet i denna bok är att den ger en översikt av vilka arter vi har i Europa, och att man med vissa baskunskaper även torde kunna använda den för att nyckla sig fram till många arter redan i fält. [L.H.]

Ry Rödlista för mossor

Naturvårdsverket fastställer Sveriges officiella rödlista över mossor vilken utarbetats av ArtDatabanken och dess florumskommitté för mossor. Den nya listan ingår i en publikation som ges ut av ArtDatabanken och Naturvårdsverket och heter "Rödlistade växter i Sverige 1995" och kostar 150:- och kan beställas från SLU, tel. 018-67 11 00.

En rödlistad art är en art som enligt särskilda kriterier klassificerats som hotad eller kraftigt minskande och som på sikt riskerar att försvinna från landet.

Senaste gången Naturvårdsverket fastställde en rödlista över mossor var 1990 - och då var 216 mossor medtagna. Sedan 1990 har c. 70 arter blivit föremål för inventering och ca 300 lokaler har blivit besökta i syfte att undersöka artens nuvarande status. På ca 50 % av dessa lokaler kunde arten återfinnas.

I den nya listan är 241 mossarter rödlistade i Sverige. För flera av dessa är kunskapen bristfällig, i synnerhet vad avser orsaken till deras tillbakagång. Med andra ord efterlyser vi, d v s ArtDatabanken och Florumskommittén för mossor, all relevant information om var rödlistade mossor finns idag och vad de hotas av. Rapportera till Henrik Weibull (sekr. i florumskommittén för mossor, eller till mig).

De arter som tagits ut ur den svenska röda mosslistan är följande.

<i>Amblystegium tenax</i> - alltför vanlig	<i>Psilopilum laevigatum</i> - alltför vanlig
<i>Cephalozia lacinulata</i> - belägg från Sverige saknas	<i>Riccardia incurvata</i> - alltför vanlig
<i>Pseudocrossidium hornschiianum</i> - alltför vanlig	<i>Schistidium tenerum</i> - belägg från Sverige saknas

De mossor som tillkommit är:

<i>Amblystegium humile</i> , spärkräpptomma	<i>Hamatocaulis vernicosus</i> , käppkrokomma
<i>Anastrophyllum cavifolium</i> , fjälltrappmossa	<i>Hygrohypnum norvegicum</i> , norsk bäckmossa
<i>Apometzgeria pubescens</i> , luddbandmossa	<i>Jungermannia subulata</i> , spetsig rörsvepe-
<i>Bryum wrightii</i> , tegelröd bryum	mossa
<i>Campyllum laxifolium</i> , källspårmossa	<i>Leucobryum juniperoideum</i> , dansk blåmossa
<i>Cirriphyllum cirrosum</i> , alpin hårgråsmossa	<i>Meesia longiseta</i> , långskaftad svanmossa
<i>Cirriphyllum tommasinii</i> , späd hårgråsmossa	<i>Myrinia pulvinata</i> , svåmmossa
<i>Cnestrum glaucescens</i> , fjällmyggmossa	<i>Oedipodium griffithianum</i> , klubbmossa
<i>Desmatodon cernuus</i> , bägtuss	<i>Orthotrichum urnigerum</i> , filthåttmossa
<i>Didymodon tophaceus</i> , trubblansmossa	<i>Plagiochila norvegica</i> , taggbråkenmossa
<i>Drepanocladus simplicissimus</i> , skedkrokom-	<i>Pseudocalliergon lycopodioides</i> , grov gul-
sa	mossa
<i>Encalypta affinis</i> ssp. <i>macounii</i> , sträv klock-	<i>Pseudoleskeella papillosa</i> , raspdvärgbågmoss-
mossa *	sa
<i>Fontinalis dichelymoides</i> , klonäckmossa	<i>Tayloria serrata</i> , sågtrumpetmossa
<i>Funaria arctica</i> , fjällspårmossa	<i>Tayloria tenuis</i> , liten trumpetmossa
<i>Grimmia anomala</i> , fjällskogsgrimmia	<i>Tetraplodon blyttii</i> , tjockskaftad lämmelmossa
<i>Grimmia tergestinoides</i> , alvargrimmia	<i>Tetradontium ovatum</i> , sydlig knappålmossa

Tomas Hallingbäck, Artdatabanken, Sveriges
Lantbruksuniversitet, Box 7072, 750 07 Uppsala

Preliminärt förslag till Landskapsmossor

Detta förslag till Landskapsmossor är framtaget med hjälp av synpunkter från ett trettiotal mossvänner. Bl a diskuterades livligt vid det senaste årsmötet, den 22 april 1995. Efter diverse omstuvningar och nya förslag utkristalliserade sig listan som nedan. Kriterier för en lämplig landskapsmossa har främst varit att mossan skall vara lätt att känna igen, ej alltför liten, representativ för landskapet dvs antingen vara särskilt vanlig, eller om arten är ovanlig, ha sin huvudutbredning just där. En fördel är även om arten har ett på något sätt spektakulärt utseende. Dessutom har vi önskat få en jämn fördelning mellan bladmossor och levermossor, med representanter från så många familjer som möjligt. För att kunna färdigställa listan inom rimlig tid vill vi **senast 1 juli** ha in synpunkter på förslagen. Årsmötet (1995) gav i uppdrag till Henrik Weibull, Nils Cronberg, Niklas Lönnell och Karin Wiklund att bearbeta listan efter de synpunkter som kommer in, samt att ansvara för det fortsatta arbetet med eventuell publicering. Synpunkter lämnas till Henrik Weibull, Solistv. 31, 4 tr, 756 54 Uppsala.

Skåne: Skuggsprötmossa, *Eurynchium striatum*

Blekinge: Blåmossa, *Leucobryum glaucum*

Öland: Slät klockmossa, *Encalypta vulgaris*

Gotland: Kruskalkmossa, *Tortella tortuosa*

Småland: Lysmossa, *Schistostega pennata*

Halland: Skirmossa, *Hookeria lucens*

Bohuslän: Vågig sidenmossa, *Plagiothecium undulatum*

Dalsland: Stor revmossa, *Bazzania trilobata*

Västergötland: Gruskammossa, *Abietinella abietina*

Östergötland: Vattenstjärna, *Ricciocarpos natans*

Närke: Rosmossa, *Rhodobryum roseum*

Södermanland: Vågig praktmossa, *Plagiomnium undulatum*

Värmland: Kuddäppelmossa, *Bartramia pomiformis*

Västmanland: Kranshakmossa, *Rhytidiadelphus triquetrus*

Uppland: Aspfjädermossa, *Neckera pennata*

Dalarna: Smal näckmossa, *Fontinalis dalecarlica*

Gästrikland: Palmmossa, *Climacium dendroides*

Hälsingland: Stor björnmossa, *Polytrichum commune*

Medelpad: Kammossa, *Ptilium crista-castrensis*

Ängermanland: Tät fransmossa, *Ptilidium pulcherrimum*

Härjedalen: Skogslummermossa, *Barbilophozia lycopodioides*

Jämtland: Piprensarmossa, *Paludella squarrosa*

Västerbotten: Rostvitmossa, *Sphagnum fuscum*

Norrbottnen: Gul parasollmossa, *Splachnum luteum*

Lappland: Bäcknicka, *Pohlia wahlenbergii*

Föreningsverksamhet och Exkursioner 1995

Exkursion i Bergen-området på norska Vestlandet

Nu hastar det med anmälningen till denna långexkursion till de starkt oceaniska delarna av västnorge. Första helgen i augusti går exkursionen av stapeln, närmare bestämt med ankomst på onsdagen (2/8), exkursioner torsdag (3/8) till söndag (6/8) och därefter hemresa. Långhelgen arrangeras till största del av bryologerna i Bergen, som även försöker locka med norska amatörer. Kanske kan vi inspirera dem att starta en förening liknande vår egen? Åtskilliga spektakulära och sällsynta mossarter utlovas under exkursionerna. **Anmälan måste vara mig till handa senast 1/6 för att få övernattningsplats på vandrarhemmet!** Henrik Weibull, Solistv. 31, 4 tr, 756 54 Uppsala, tel. 018 / 40 18 10.

Till Danmark med Nordisk Bryologisk Förening

Nordisk Bryologisk Förening har sin årliga exkursion och sammankomst i Danmark 1995. Närmare bestämt så går färden till Jylland 17-22 juli. Information och anmälan sker genom kontakt med Kell Damsholt, Botaniska Laboratoriet, Köpenhamns Universitet, Gothersgade 140, DK-1123 Köpenhamn K, Danmark.

Pleurokarpkurs

Sista uppropet för anmälningar till pleurokarpkursen denna sommar! Deltagarantalet är begränsat (15 pers.), men kanske finns det en chans till en sista minuten-plats. Kursen hålls på Kjesäters folkhögskola 17-21 juli med Lars Hedenäs som huvudlärare. Intresseanmälan skickas till Henrik Weibull, SLU, EMC, Box 7072, 750 07 Uppsala, tel. 018 / 67 20 49.

Exkursion till Norrtäljetrakten

Under helgen 22-24 september 1995, när de första asparna börjar skifta i gult, rött och orange drar vi till Uppland. Norrtälje kommun i landskapets östra delar bjuder på skiftande natur. Vi tänkte oss att en dag besöka Gisslingsö i Roslagens skärgård. På ön finns både naturskog och våtmarker som båda är uppmärksammade i Naturvårdsverkets inventeringar – Urskogsinventeringen och Våtmarksinventeringen. Andra lokaler som kan komma ifråga är t. ex. extremrikkärr vid Igelsjön och intressanta lövrika skogar kring sjön Erken. Det finns stora möjligheter till improvisation om intresset istället är större för sumpskogar eller kalkklippor. Lokalerna är inte alltför kända när det gäller mossor så det finns goda möjligheter att göra nya intressanta upptäckter. Dock kan *Neckera pennata* utlovas då den har en av sina starka förekomster just i dessa trakter.

Praktiskt: Kristoffer Stighäll som är kommunbiolog i Norrtälje har lovat att ordna logi lokalt och han kommer också att guida oss till lokalerna. Anmälan görs till: Kristoffer Hylander, Stupv. 69, 3 tr, 191 42 Sollentuna, tel. 08 / 92 98 49.

OBS! Sista anmälningsdag är 3:e september.

Bryologiska aktiviteter i Stockholmstrakten till hösten 1995!

Hösten 1995 planeras regelbundna sammankomster ett antal vardagskvällar och därtill en eller flera exkursioner. Är du intresserad eller har förslag eller synpunkter på innehåll eller exkursionsmål hör av dig till:

Niklas Lönnell
Pontonjärg. 49, 4 tr
112 37 Stockholm
Tel/fax: 08-654 81 29

Mossexkursioner i Skåne hösten 1995

Söndagen den 17 september

Traneröds mosse. Vitmossor och annat. Samling vid Botaniska trädgården i Lund, parkeringen vid Tunavägen kl. 9.00

Söndagen den 15 oktober

Floravårdsexkursion. Vi letar efter några av de arter som finns på listan över hotade mossor. Samling vid Botaniska trädgården i Lund, parkeringen vid Tunavägen kl. 9.00.

Söndagen den 12 november

Kalkmarker vid Bjärsjölagård. Goda möjligheter att studera släkten som *Aloina*, *Barbula* och *Didymodon*. Nordisk Bryologisk Förening besökte området i november 1990 och en rapport från exkursionen finns i Lindbergia vol. 18, s. 46-48. Samling vid Botaniska trädgården i Lund, parkeringen vid Tunavägen kl. 9.00

Vid händelse av sammanhängande snötäcke inställes exkursionen.

Ta med lupp och matsäck !

Föranmälan till exkursionerna är obligatorisk.

Kontakta:

Nils Cronberg, tel. 046-20 09 25

eller

Gerhard Kristensson, tel. 046-20 21 85

För att sammanställa en check-lista över Skånes mossor planerar vi också att tillbringa några kvällar på herbariet i Lund. Hör av Dig till någon av ovanstående för närmare detaljer !

Mossornas Vänner försäljning

Lösnummer

Lösnummer av Myrinia och Mossornas Vänner (Myrinias föregångare):
15,00/ex

Utkomna nummer: MossornasVänner: 1-29, 29 supp., 30(1), 30(2),
31(1), 31(2), 32(1), 32(2),
33(1), 33(2), 34(1).
Myrinia: 1(1/2), 2(1), 2(2), 3(1), 3(2),
4(1), 4(2).

Följande nummer
är slut: Mossornas Vänner: 29 supp., 31(1), 33(1), (2).
Myrinia: 2(1), 2(2), 4(1).

Portokostnader: 25,00 för 1-3ex, 35,00 för 4-10 ex.

Övriga skrifter

Checklista över Sveriges Mossor (särtryck): 40,00
Vitmossor i Norden (1993), 125 sidor: 95,00
Preliminary distribution of bryophytes in Norden. Part 1. Hepaticae
and Anthocerotae 40,00

Luppar

Lupp Swift, 20x, akromatisk i läderetui: 225,00

Mikroskoperingsutrustning

Objektglas, förpackning om 50 st. (76x26mm): 35,00
Täckglas, förpackning om 100 st. (20x20 mm): 30,00
Pincetter (rostfria): rak eller böjd spets (ange vilken) (fin spets): 40,00
urmakarpincett, Nr 3 (mycket fin spets): 175,00

Försäljningsvillkor

Alla priser är inklusive expeditions- och portokostnader (utom lösnummer av Myrinia och Mossornas Vänner). Gör din beställning genom att sätta in rätt belopp på Mossornas Vänner postgirokonto 13 37 88-0.

OBS: Till **alla inbetalningar utanför Sverige** tillkommer en extra kostnad på 35,00 för att täcka de höga avgifterna som postverket tar för utlandsgirering.

Mossornas Vänner Resultat 1993-1994

Poster		1994	1993
Intäkter	prenumeration	7 840.00	9 485.38
	vitmossflora	9 105.00	17 580.50
	försäljning	3 124.00	2 751.70
	räntor	810.71	1 447.30
	övrigt	320.00	682.40
	SUMMA	21 199.71	31 947.28
Kostnader	tryckning, porto	4 836.30	3 868.00
	Myrinia		
	tryckning		12 943.00
	Vitmossflora		
	försäljning	5 381.83	
	porto & exp	1 534.50	6 187.00
	datormaterial	318.00	18 689.00
	exkursion	2 154.00	
	övrigt	147.00	1 913.00
	SUMMA	14 371.63	43 600.00
Resultat		6 828.08	-11 652.72

Balansräkningar 1993-1994

	Tillgångar	
	1994	1993
Postgiro	10 392.06	4 060.56
Girokapitalkonto	20 472.51	19 975.93
Summa tillgångar	30 864.57	24 036.49

	Skulder och eget kapital	
	1994	1993
Tidigare års resultat	24 036.49	35 689.21
Årets resultat	6 828.08	-11 652.72
Summa skulder och eget kapital	30 864.57	24 036.49

Revisionsberättelse

Undertecknad, utsedd att granska Mossornas Vännerens räkenskaper för verksamhetsåret 1994, får efter fullgjort uppdrag avge följande berättelse.

Böckerna är förda med föredömlig ordning och reda och alla intäkter och kostnader vederbörligen verifierade.

Balansräkningen återger korrekt föreningens tillgångar, och jag tillstyrker att årsmötet fastställer denna och beviljar styrelsen ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattat.

Göteborg de 15 januari 1995
Gustaf Bernström

Rättelser

Rättelse 1

Genom ett beklagligt misstag försvann fynduppgifterna för den nya lokalen för *Sphagnum angermanicum*, spatelvitmossa i Västmanland ur Yvonne Liljegrens artikel i Myrinia 4 (2) 1994, sidan 60. Lokalen följer här: Västmanland, Hällefors s:n, 1100 m NO Stora Tornsjön, 5,2 km S Gravendals skola, 2/9 1993, Y. Liljegren (Karvalaksmossen, Ekonomiskt kartblad R.n. 12E Of 4024) (conf. L. Hedenäs & M. Löfroth).

Rättelse 2

I bestämningsnyckeln till *Hedwigia* i Söderström & Hedenäs artikel i Myrinia 4(2) 1994, sidan 30-33, har det tyvärr smugit sig in ett fel. Rätt nyckel finns nedan.

- 1.- Bladspetsar i toppen av sterila skott reflexa som torra. Bladceller med 1 papill (sällan 2) på vardera bladsidan. *H. stellata*
- Bladspetsar i toppen av sterila skott upprätta-tilltryckta. Bladceller med 1-4(-5) papiller på vardera bladsidan, vanligen många eller de flesta celler med fler än en papill. 2
- 2.- Hårspets kort (7-33% av bladlängden), starkt papillös bara i nedre delen och kontrasterar bara lite mot resten av bladet som torr. Bladkant tillbakaböjd i nedre 1/3-2/3 *H. ciliata* var. *ciliata*
- Hårspets lång (22-55 % av bladlängden), starkt papillös nästan till spetsen, rent vit som torr och starkt kontrasterande mot resten av bladet som torr. Bladkant plan eller tillbakaböjd i nedre 1/2 *H. ciliata* var. *leucophaea*

Mossornas Vänner, medlemmar 1994

Alla fullt betalande medlemmar (146 st)

Namn, Adress, Telefon (hem/arbete)

Aase Steinar, Hellaveien 17, N-3140 Borgheim, NORGE, 033-20339	Grundwell Alan C, 12 Kay Crescent, Headley Down, Hampshire GU35 8AH, ENGLAND, +44 (0428) 712198
Abenius Johan, Svedviksvägen 29, 149 43 Nynäshamn	Dahlberg Nils, Regementsgatan 30, 831 35 Östersund, 063-11 08 21
Albinsson Crister, Öhnellsgatan 27, 392 30 Kalmar, 0480-289 69/4462 29	Damsholt Kell, Hagens Alle 24, DK-2900 Hellerup, DANMARK
Andersson Arne, Box 97, 313 02 Sennan, 035-663 73/13 78 54	Darell Per, Rökesvens väg 14, 342 34 Alvesta
Appelqvist Thomas, Seminariegatan 10, 413 13 Göteborg, 031-41 0491/41 82 00	Delin Anders, Gävlevägen 55B, 811 31 Sandviken, 026-25 93 89
Aronsson Mora, Rymdgatan 71, 195 55 Märsta, 08-617 34 14	Drangeid Svein Olav, Otto Valstads veg 75, N-1364 Hvalstad, NORGE
Arulf Per-Arne, Sveavägen 13, 521 41 Falköping, 0515-19518/0500-45 40 97	Edelsjö Jan, Karlbergsvägen 68, 113 35 Stockholm
Arup Ulf, Kämnärsvägen 7G:102, 222 46 Lund, 046-15 89 55/1089 78	Een Gillis, Karlbergsvägen 78, 113 35 Stockholm, 08-32 36 69/66642 14
Backéus Ingvar, Prästgårdsgatan 9B, 752 30 Uppsala, 018-18 28 61	Ekelöf Gudrun, Ellahagsvägen 21 A, 183 38 Täby, 08-758 5202/655 51 72
Bellander Berit, Furumovägen 17F. 806 41 Gävle, 026-18 06 55	Eklund Stefan, Rosengårdsvägen 61, 186 33 Vallentuna, 08-51 1756 14/51 17 00 75
Bengtson Ola, Orustgatan 8A, 414 74 Göteborg	Ekman Joakim, Odengatan 35 A, 633 52 Eskilstuna, 016-12 13 69
Bergqvist Sven, Dalgatan 7-9, 456 32 Kungshamn, 0523-320 22/398 93	Ericson Nils, Mårdstigen 13, 170 71 Solna, 08-85 34 71
Bernström Gustaf, Vedhuggaregatan 9, 412 61 Göteborg, 031-16 0262	Eriksson Fritz, Eningbölevägen 4 A, 740 82 Örsundsbro, 0171-610 86/021-95 161
Björkman Leif, Änhult, 571 91 Nässjö	Eriksson Jan, Lövvägen 12, 446 35 Älvängen, 0303-48 266
Blomgren Evastina, Dalgatan 7-9, 456 32 Kungshamn, 0523-320 22	Ersare Gunnar, Ringvägen 2, 820 60 Delsbo, 0653-109 02
Bodin Astrid, Krokvägen 11, 131 41 Nacka, 08-716 54 32	Flatberg Kjell Ivar, Forseths veg 19, N-7060 Klaebu, NORGE, +47 72592248
Bohlin Anders, Halltorpsgratan 14, 461 41 Trollhättan, 0520-35040/0521-27 01 90	Flodin Lars-Åke, Tofta 4224, 432 95 Varberg, 0340-204 08/880 04
Borgström Bertil, Linneavägen 6, 437 31 Lindome, 031-99 44 38	Frahm Jan-Peter, Bot. Institut, Meckenheimer Allee 170, D-53115 Bonn, TYSKLAND, +49 228-733700/733120(fax)
Bratt Lennart, Linnévägen 23A, 791 32 Falun, 023-276 01/814 22	Fransén Sven, Vårmanadsgatan 3A, 415 10 Göteborg, 031-4857 49/60 85 35
Buck William R, The New York Botanical Garden, Bronx, NY 10458-5126, USA, +1 (212)220-8700	Fredriksson Ingvar, Smyckevägen 7, 541 42 Falköping, 0500-43 5541
Böregren Ivar, Brännarebygdsvägen 41, 290 62 Vilshult, 0454-711 65/220 25	Gahnertz Roger, Decemborgsgatan 51, 415 15 Göteborg, 031-48 37 04
Carlsson Torsten, Eskilstunavägen 9A, 645 33 Strängnäs, 0152-154 69/130 55	Geissler Patricia, Conserv. & Jardin bot., C. P. 60, CH-1292 Chambésy/Genève, SCHWEIZ
Carrington Berndt, Hästbergsringen 18, 791 36 Falun, 023-11562/820 00	Georgson Kjell, Fruängsvägen 29, 302 41 Halmstad, 035-35 607/35163
Cronberg Nils, Sandbyvägen 204, 240 10 Dalby, 046-20 09 25/10 8974	

Gilensius Bertil, Svarte Filips Gata 17, 424 44 Angered, 031-30 54 80

Glans Rustan, Fagerångsgatan 50, 521 41 Falköping

Granqvist Ingvar, Strandvägen 2, 730 61 Virsbo, 0223-345 71

Grolle Riclef, Kernbergstraße 59, D-6900 Jena, TYSKLAND, +49 33 14 90

Grundeus Louis, Herrhagsgatan 23A, 652 22 Karlstad, 054-18 38 28/1974 40

Gudmundsson Lars, Kämpegatan 43/324, 451 32 Uddevalla, 0522-372 32

Gustafsson Lars, Rundsvallen 9310, 442 94 Ytterby, 0303-93808/031-773 48 08

Gustafsson Lena, Blodstensvägen 25, 752 44 Uppsala, 018-50 8823/67 24 19

Gustafsson Siv, Ällagatan 17 G, 521 33 Falköping, 0515-106 04

Gustafsson Ulla, Köpenhamnsvägen 31a, 217 71 Malmö, 040-2635 63

Gustavsson Lena, Bergsgårdsgärdet 21, 424 32 Angered, 031-48 92 02/773 38 63

Hakelier Nils, Ekängsgatan 15, 702 25 Örebro, 019-14 74 06

Hallingbäck Tomas, Körsbärsvägen 7, 741 31 Knivsta, 018-34 35 12/67 24 67

Halvorsen Økland Rune, Robergv. 34, N-3114 Tønsberg, NORGE, +47 33330902/22851629

Hansen Jens Ejvind, Bondarvägen 2242, 820 40 Järvsö, 0651-470 87

Hedenäs Lars, Nyängsvägen 19, n.b., 146 30 Tullinge, 08-77861 34/666 42 14

Heegaard Einar, Strangehagen 26, N-5011 Bergen, NORGE

Henång Gullmar, Vikingavägen 13, 191 45 Sollentuna, 08-96 6020/797 92 65

Herber Ingemar, Majgårdsvägen 7, 141 44 Huddinge, 08-746 70 97

Holgersson Ebbe, Lingonstigen 13, 573 36 Tranås, 0140-120 18/68560

Holst Olle, Markaskälsvägen 5, 226 47 Lund, 046-12 30 61/10 9844

Hombie Kåre, Sö-Kringler, N-2030 Nannestad, NORGE

Hylander Kristoffer, Stupvägen 69 III, 191 42 Sollentuna, 08-92 9849

Högström Stig, Neptungatan 21, 621 41 Visby, 0498-21 40 63

Jannert Bertil, Lyckebo Bestorp, 521 30 Falköping, 0515-183 26/87000

Jannert Johan, Skogsbo, 520 15 Hökerum, 0321-516 04/272 03

Jerkeman Bo, Fasanvägen 45, 195 33 Mårsta, 08-591 194 12/018-3470 20

Johansson Agne, Bökhult, 340 12 Annerstad, 0372-220 27

Johansson Bo Göran, Levide, Vall, 621 93 Visby, 0498-26 62 04

Johansson Kurt-Anders, Henrik Gjutarens Gata 36 B, 541 45 Skövde, 0500-41 17 80

Johansson Pär, Birgittagatan 4 B, 414 53 Göteborg, 031-12 94 83

Johansson Thomas, Solvägen 13, 387 92 Borgholm, 0485-550 04

Johansson Torbjörn, Højager 34, DK-3400 Hillerød, DANMARK, +45 48-24 28 34

Johnsson Gunnar, Sjöbjörnsvägen 72, 4tr, 117 67 Stockholm, 08-19 59 32/790 72 05

Jonsson Bengt Gunnar, Vætholm 242, 905 95 Umeå, 090-570 85/1677 18

Karlsson Roger, Mejramsvägen 60, 702 18 Örebro

Karlsson Thomas, Kulramsvägen 3C, 224 67 Lund, 046-11 07 63/13 8300

Keskküla Raul, Stenbockens gata 116 3tr., 136 62 Helsingfors

Kristensson Gerhard, Dekanvägen 8, 240 10 Dalby, 046-20 21 85/1045 62

Larsson Bengt M P, Johannesbäcksgatan 80B, 754 33 Uppsala, 018-222572/672418

Liliegren Yvonne, Örnsköldsgatan 61, 703 50 Örebro

Lundberg Johannes, Sernanders väg 9:712, 752 62 Uppsala, 018-46 1071

Lundkvist Håkan, Frösslunda 3080, 380 62 Mörbylånga, 0485-440 83/441 00

Löfgren Lars, Storgatan 56, 732 00 Arboga, 0589-139 98

Löfgren Per, Gnejsvägen 14B, 907 40 Umeå, 090-19 10 56

Lönnell Niklas, Pontonjärgatan 49 IV, 112 37 Stockholm, 08-65481 29

Lövgren Esse, Älgrytevägen 258, 127 30 Skärholmen, 08-9734 55

Mjörnman Gösta, Lillebäcksvägen 4, 302 39 Halmstad, 035-12 74 82

Mogensen Gert Steen, Poppelhusene 72, DK-2600 Glostrup, DANMARK, +45 01-111744

Naturhist. riksm. Krypto.-bot., Box 50007, 104 05 Stockholm, 08-66640 00

Nicklasson Allan, Fogdegatan 6, 352 36 Växjö, 0470-109 19

Norén Lars, Platåvägen 21, 646 00 Gnesta, 0158-140 03

Nyholm Elsa, Helgonavägen 11, 223 62 Lund, 046-11 37 08

Nyman Per Olof, Mätaregränden 4, 226 47 Lund, 046-13 05 88/1081 78

Olausson Erik, Bokgatan 12, 462 52 Vänersborg, 0521-199 88/705 73

Oldhammer Bengt, Oljonsbyn 5290, 794 92 Orsa, 0250-422 17/0248-101 85

Owe-Larsson Björn, Årstavägen 104, 120 58 Årsta, 08-72276 65

Palmgren Kristina, Lottgatan 20A, 831 46 Östersund, 063-12 8155/14 63 44

Pedersen Arne, Snippen 19 F, N-0566 Oslo 5, NORGE, +47 02-37 00 40

Persson Kerstin, Rättarevägen 58, 263 53 Högåns

Petersson Gunnel, Rundelsgatan 18, 263 33 Högåns, 042-34 36 83

Petersson Ida, Gumshornsgatan 7, 114 60 Stockholm

Pettersson Bengt, Trollsåsen 2920, 830 44 Nälden, 0640-208 45

Pettersson Tommy, Dimgatan 20, 754 31 Uppsala

Pfern Gun, Nyponvägen 20, 260 40 Viken, 042-23 67 61

Rudfalk Per Ragnar, Mogatan 1C, 830 70 Hamnerdal, 0644-107 98/107 06

Rundlöf-Forslund Susanne, Postmästaregatan 5, 392 47 Kalmar, 0480-4203 30/82000

Sanner Bertil, Stensövägen 45, 392 47 Kalmar, 0480-878 54

Schmitt Alf, Fuse skola, 574 95 Vetlanda, 0380-911 31

Sidenvall Göran, Karlavägen 7, 671 51 Arvika, 0570-142 53/82000

Singsaas Stein, Tors veg 9A, N-7032 Trondheim, NORGE, +47 7943783/592267

Sjöberg Jan, Armévägen 64, 183 68 Täby, 08-732 49 48/72920 00

Sjöqvist Olle, Nybohovsbacken 52, 117 64 Stockholm, 08-645 11 13

Skarp Erik, Roslagsgatan 13, 113 55 Stockholm, 08-612 50 52/21 00 01

Skotteland Olav, Lord Salvesensgate 2, N-4500 Mandal, NORGE, +47 043-61924

Soldán Zdenek, Dept. of Botany, Benátská 2, 128 01 Praha, TJECKIEN

Stighäll Kristoffer, Verkstadsgatan 3, 761 30 Norrtälje, 0176-107 18/712 36

Stridvall Anita, Lextorpsvägen 655, 461 64 Trollhättan, 0520-726 50

Strohl Olle, Sten Stures väg 15, 131 47 Nacka, 08-716 41 20

Sundin Håkan, Vårdhemsvägen 9, 860 35 Söråker, 060-40416/414 45

Svanblom Leif, Spångavägen 68, 161 48 Bromma, 08-87 97 55/73087 67

Swahn Ulf, Gullregnsgratan 4B, 802 82 Gävle

Söderström Lars, Kopparvägen 42 Z, 907 50 Umeå, 190-19 43 33/+47 73596061

Taskinen Urpo, Pl. 622, 980 10 Vittangi, 0981-103 62

Troschke Tomas, Hopslagarvägen 34D, 730 60 Ramnäs, 0220-35170/0221-253 17

Ulfwi Monica, Rindögatan 25, 115 58 Stockholm, 08-662 66 14

van den Brink Rune, Östra Höjden 9, Gåsborn, 682 92 Filipstad, 0590-23066/0591-117 80

Váňa Jiří, Dept. of Botany, Benátská 2, 128 01 Praha, TJECKIEN

Wadstein Magnus, Eken, Hulta, 585 96 Linköping, 013-424 78/20 3828

Wahlström Krister, Backgatan 16, 341 39 Ljungby, 0372-142 76

Wall Staffan, Gibraltargatan 44, 412 58 Göteborg, 031-722836/160560

Wasstorp Birgitta, Kuskbostaden, Ulriksdals slott, 170 71 Solna, 08-624 63 49

Weibull Henrik, Solistvägen 31, 4 tr, 756 54 Uppsala, 018-40 18 10

Wejdmark Mats, Nynäsvägen 9, 149 30 Nynäshamn, 08-52 01 8817/52 03 85 90

Westling Gunvor, Blyvägen 12, 175 74 Järfälla, 08-583 514 37

Wiklund Karin, Dalby Hässle, 735 91 Uppsala, 018-38 22 37/67 34 12

Wilson Bernt, Blomstervägen 21, 541 41 Skövde, 0500-43 02 78

Åkerström Henry, Västgötaresan 46, 2tr., 757 54 Uppsala

Öberg Marie, Åkerbyvägen 90, 15tr, 183 35 Täby, 08-758 8313

Kontrollera din adress och ditt telefonnummer! Eventuella felaktigheter meddelas föreningens kassör.

Medlemmar i Sverige ordnade efter provins

Blekinge
Ivar Böregren

Bohuslän
Sven Bergqvist
Evastina Blomgren
Lars Gudmundsson
Lars Gustafsson

Dalarna
Lennart Bratt
Berndt Carrington
Bengt Oldhammer

Gotland

Stig Högström
Bo Göran Johansson

Gästrikland
Berit Bellander
Anders Delin
Ulf Swahn

Göteborg
Thomas Appelqvist
Ola Bengtson
Gustaf Bernström
Sven Fransén
Roger Gahnertz

Bertil Gilensius
Lena Gustavsson
Pär Johansson
Staffan Wall

Halland
Arne Andersson
Bertil Borgström
Lars-Åke Flodin
Kjell Georgson
Gösta Mjörnman

Hälsingland
Gunnar Ersare

Jens Ejvind Hansen

Jämtland

Nils Dahlberg
Kristina Palmgren
Bengt Pettersson
Per Ragnar Rudfalk

Medelpad

Håkan Sundin

Norrbottnen

Urpo Taskinen

Närke

Nils Hakelier
Roger Karlsson
Yvonne Liliegren

Skåne

Ulf Arup
Nils Cronberg
Ulla Gustafsson
Olle Holst
Thomas Karlsson
Gerhard Kristensson
Elsa Nyholm
Per Olof Nyman
Kerstin Persson
Gunnel Pettersson
Gun Pfern

Småland

Crister Albinsson
Leif Björkman
Per Darell
Ebbe Holgersson
Agne Johansson
Allan Nicklasson
Susanne Rundlöf-Forslund
Bertil Sanner
Alf Schmitt
Krister Wahlström

Stockholm

Utländska medlemmar

Danmark

Kell Damsholt
Torbjörn Johansson
Gert Steen Mogensen

England

Alan C Crundwell

Norge

Steinar Aase
Svein Olav Drangeid

Astrid Bodin

Jan Edelsjö
Gillis Een
Gudrun Ekelöf
Nils Ericson
Lars Hedenäs
Gullmar Henäng
Ingemar Herber
Kristoffer Hylander
Bo Jerkeman
Gunnar Johnsson
Raul Keskkula
Naturhistoriska riksmuseet
Niklas Lönnell
Esse Lövgren
Björn Owe-Larsson
Ida Petersson
Olle Sjöqvist
Erik Skarp
Olle Strohl
Leif Svanblom
Monica Ulfwi
Birgitta Wasstorp
Gunvor Westling
Marie Öberg

Södermanland

Johan Abenius
Torsten Carlsson
Joakim Ekman
Lars Norén
Mats Wejdmark

Uppland

Mora Aronsson
Ingvar Backéus
Stefan Eklund
Fritz Eriksson
Lena Gustafsson
Tomas Hallingbäck
Bengt M P Larsson
Johannes Lundberg

Kjell Ivar Flatberg
Rune Halvorsen Økland
Einar Heegaard
Kåre Hombø
Arne Pedersen
Stein Singsaas
Olav Skofteland

Schweiz

Patricia Geissler

Tommy Pettersson

Jan Sjöberg
Kristoffer Stighäll
Henrik Weibull
Karin Wiklund
Henry Åkerström

Värmland

Louis Grundeus
Göran Sidenvall
Rune van den Brink

Västerbotten

Bengt Gunnar Jonsson
Per Löfgren
Lars Söderström

Västergötland

Per-Arne Arulf
Anders Bohlin
Jan Eriksson
Ingvar Fredriksson
Rustan Glans
Siv Gustafsson
Bertil Jannert
Johan Jannert
Kurt-Anders Johansson
Erik Olausson
Anita Stridvall
Bernt Wilson

Västmanland

Ingvar Granqvist
Lars Löfgren
Tomas Troschke

Öland

Thomas Johansson
Håkan Lundkvist

Östergötland

Magnus Wadstein

Tjeckien

Zdenek Soldán
Jirí Vána

Tyskland

Jan-Peter Frahm
Riclef Grolle

USA

William R Buck

MYRINIA's redaktion:

Lars Hedenäs, Naturhistoriska Riksmuseet, Kryptogambotani,
Box 50007, 104 05 STOCKHOLM.

Tomas Hallingbäck, Sveriges Lantbruksuniversitet, Ekologi och Miljövård,
Box 7072, 750 07 UPPSALA.

Lars Söderström, Botanisk Institutt, AVH, Trondheims Universitet,
N-7055 DRAGVOLL, Norge.

Instruktion till författare: Vi accepterar manuskript skrivna på maskin eller dator (ordbehandlare). Eftersom det redaktionella arbetet underlättas betydligt om vi får manuskripten på diskett vill vi gärna att den som har tillgång till dator med ordbehandlingsprogram använder denna möjlighet.

1. Manuskript på diskett: Vi tar 3,5" och 5,25" disketter och kan läsa följande ordbehandlingsprogram (DOS-version) direkt: Word, Word Perfect, Word for Windows och Write. Det går också bra att skicka manuskriptet som en textfil (ASCII-fil). Om du använder Macintosh, försök i första hand översätta till DOS-format. Om inte det är möjligt, skicka en oformaterad textfil i Macintosh format och ange vilket format det är. Gör aldrig några formateringar (kursiv, understrykningar, fet stil, etc.) oavsett vilket format du skickar filerna i. Bifoga alltid utskrift i två exemplar.

2. Manuskript på papper: Skriv på vitt A4-format med 2,5 cm marginaler runt om. Skicka in två kopior av manuskriptet.

Börja alltid manuskriptet med titeln på artikeln, följt av namn och adress på författaren/författarna. I slutet på artikeln ska eventuell citerad litteratur samlas under rubriken "Citerad litteratur". Här ska endast finnas sådan litteratur som nämns i artikeln och omvänt ska all litteratur som nämns finnas med. Titta gärna i tidigare nummer av tidskriften för att se hur litteraturlistan ska se ut. Figurer (dvs. teckningar, kartor, foton) numreras 1, 2, 3, etc. Figurtexter skrivs på separat sida i slutet. Tabeller numreras på samma sätt och placeras alla i slutet. Har du några frågor är du välkommen att höra av dig till redaktionen. Om du så vill kan redaktionen översätta/skriva ett kort abstract.

MYRINIA utges 2 gånger om året, i april och i november. Manus ska vara oss tillhanda senast 1/3 eller 15/9 för att kunna komma med i vår- resp. höst-numret.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET
97-01-14

LUND